בית העסק והשרות המומלץ
במקום הראשון בישראל.
כשר
למהדרין
אולם ממוזג
אולם טרופי מפואר
תחת כיפת השמים
חתונה, בר־מצוה, ברית מילה וכל אירוע עם תפריט 5 כוכבים
אולמי „הנוצץ” רח' המסגר 49, תל־אביב טל': 03-331179

טור ראשון

תפוס מאמן כפי יכולתך

להכריז על העונה הנוכחית כעל "עונת המלפפונים" – עניין שחוק. אחרי המונדיאלים, אחרי ווימבלדון – מה שנשאר הוא רק החל"ח (חום + לחות) ו... המדוזות שמטרידות את שלוות הספורטאים הנופשים על שפת הים.

אבל לא אלמן ישראל. מי שהעז להניח שעסקני הכדורגל שלנו ירשו לעצמם מעט מנוחה ונחלה בימים טרופי חום אלה – חלם בוודאי חלום ליל קיץ. מזל גדול שעל פרק הכדורגל הישראלי עומדת כיום בחירת מאמן חדש לנבחרת.

על פניו, הויכוח הוא על מאמן זר או מאמן מקומי. על-פי הרקורד המפואר של הליכי הבחירה, בעיקר בשלביה האחרונים – מסתבר שלעסקנינו יש שפנים בכובעיהם, בערך כמספר מעלות הצלזיוס שעליהם מנסים להתגבר מזגני ההתאחדות.

זה התחיל עם ההחלטה העקרונית על מינוי מאמן זר. עניין רציני כשלעצמו. אבל בזה, ככל הנראה, הסתיימה המקצועיות, והתפנה המקום לחלטורה. בלוק ההולנדי היה מועמד נפלא, עד... שנתגלעה איתו מחלוקת כספית; או-אז הסתבר שהוא בכלל שתיין. הבא בתור היה המועמד שנפסל קודם לכן, יוגוסלאווי בשם ואסוביץ'. הכל כבר נראה סגור, עד שהוא נבהל – וניתק מגע. מישהו עוד הספיק להעלות את שמו של האנגלי גרינווד – לא רציני. עכשיו על הפרק מאמנה המודח של פולין, פיתנייצ'ק.

והסוף? לא ברור. אבל ב"מרומי" כיסאו הקבוע בפיצריה הצפון-תל-אביבית יושב לו דוביד שווייצר, וממתין בשקט שיסתיים הקיץ. הוא יודע למה.

בשער: הדרך המקורית בה בחרו אורנה וישראל פלטה (שוער הכדוריד של הפועל פתח-תקוה והנבחרת הלאומית) להנשא

שבועספורט

עורכים:
אלכס דורון
משה לרר

צלם: עדי אבישי

עיצוב גרפי: שפי דגן

מודעות: גילת שניידר
טלפון: (03)439442

© כל הזכויות שמורות ל"מעריב"

ISSN 0334-7877

פלה לא נזקק מעולם ל"יד אלוהים"*

נורברטו הנדלר, חבר קיבוץ יפעת, דורש, ובצדק, אובייקטיוויות מאנשי ה"ממלכה השביעית", בהתייחסותם לקבוצות אירופיות ודרום-אמריקניות. מקריאת צרור טענותיו ("שבועספורט" מן ה-24 ביולי 86, תחת הכותרת "אל תבכי ארגנטינה, הזירה שלך"), מתבררות מהר מאוד שתי עובדות:

1. הדרישה לאובייקטיוויות איננה מתייחסת לכותב עצמו.

2. למרות שהקורא הנדלר יוצר את הרושם כי בא לדרוש את עלבונן של הנבחרות הדרום-אמריקניות, מה שבאמת מציק לו, הוא יחסה של התיקשורת לארגנטינה. את נבחרת ברזיל, למשל, אין הוא מזכיר. אולי משום שהיא לא "קופחה" באמצעי התקשורת, או בגלל הישגיה הדלים עד כה, ב-56 שנות גביע העולם...

חכל גם שבלהט כאבו הוא חוטא בחטא ההכללות, ובכך עושה לעצמו חיים קלים מאוד של הפרחת האשמות לכתובות שהן בדרך-כלל אינן מזוהות, ומבלי שיצטרך לאושש את האשמותיו במובאות מתאימות.

לקט מקרי ממכתבו: "בארץ לא אוהבים את ארגנטינה" (מי גילה את הממצא הזה ועל סמך איזו בדיקה הגיע אליה?); "רוב אנשי התקשורת"; "כל הדיווחים על אירועי השמחה בדרום-אמריקה לוו במבטי זלזול" (??); "המשחק אנגליה-ארגנטינה 'מאכזב' שוב את אנשי התקשורת. ארגנטינה לא מכה את האנגלים" (?).

ספק אם הייתי מתייחס למכתב שכזה, אלמלא טרח הקורא הנדלר להזכיר דווקא את שמי, וייחס לי דברים שבשום מקום לא נאמרו או נכתבו על-ידי. כותב נורברטו הנדלר מדמיונו הפורה: "דומה שישראל רוזנבלט השקיף על האוהדים הדרום-אמריקניים במכסיקו מן האולימפוס שלו, וראה בהם אספסוף פרימיטיבי שמחפש סיבה להשתולל". היכן, מר הנדלר, נתקלת אצלי בביטוי "אספסוף פרימיטיבי", או בביטוי דומה לו, בהקשר לאוהדים דרום-אמריקניים במכסיקו? האם השימוש שאתה עושה בביטוי חריף זה נובע מידע אישי?

שנית, כיצד אפשר להתייחס לאוהדים הדרום-אמריקניים במכסיקו כאילו היו חטיבה אחת. הרי גם מי שלא היה במונדיאל, יודע שאי אפשר בכלל להשוות בין המכסיקנים לברזילאים, לארגנטינים, לאוהדי אורוגוואי או לחסידי פאראגוואי.

מי שהיה במכסיקו יודע היטב כי המקומיים אכן השתוללו ברוב מהלכו של המונדיאל, וההתפרעויות גרמו לאבידות בנפש וברכוש.

מי שהיה במכסיקו יודע היטב, כי המוני אוהדים מארגנטינה ומכסיקו התגרו בקומץ של אוהדי כדורגל בריטיים, והפער המספרי בין המחנות המתגוששים היה כה גדול, עד שאפילו אני, המתעב את החוליגנים של הוד מלכותה, לא יכולתי שלא לרחם עליהם.

ולסיום, ברצוני להתייחס עוד רק לפרשת השער שכבש דייגו מראדונה בידו. סערת נאום הסנגוריה של הקורא הנדלר על הכדורגל הארגנטיני – שניצב במונדיאל כצוק איתן מול התקפותיה הזדוניות של התקשורת – הביאה אותו גם לקבוע בפסקנות, כי "אף שחקן לא היה מודע לכך באותה שניה של הבקעה לא חוקית". ומיד באותה נשימה ממש, ממשיך הכותב ומסביר מדוע: "הוא (השחקן) יודע שדברים כאלה, שהם מחוץ לחוקת הכדורגל, הם באופן פאראדוכסאלי, חלק בלתי נפרד ממנו".

נו, באמת. אנחנו יודעים שהכדורגלנים הדרום-אמריקניים הם וירטואוזיים. אבל לנסות לשכנע אותנו שבאותו שבריר שניה שבו הם כובשים שער בלתי חוקי, הם אינם מודעים לכך, אבל מודעים לעובדה ששער בלתי חוקי הוא חלק מהמשחק...

מראדונה, לפחות, גילה חוש הומור כאשר הודה כי "ידו של אלוהים" כבשה את השער הראשון במשחק נגד אנגליה. פלה, ככל שזכור לי, הסתדר יפה מאוד גם לא עזרה שמיימית.

ישראל רוזנבלט
"מעריב", ת"א

* בתגובה למכתבו של הקורא נורברטו הנדלר למדור "כותבים" מהשבוע שעבר.

כותבים

צעד אחד קדימה ב-32 שנים...

32 שנים לקח לנבחרת הכדורסל שלנו להתקדם מהמקום השמיני (1954, בריו) לשביעי, ואותו פרק זמן לקח לאמריקנים לזכות שוב בכתר אליפות העולם. עובדות אלה מרנינות ממש את הלב, אם כי הייתי רוצה להיות יותר במצבם של האמריקנים...

להיות בין 8 הנבחרות הטובות בעולם ולהסיק כתוצאה מכך שסיימנו במקום החמישי בין הנבחרות האירופיות, זה יפה. כל הכבוד לבחורים שלנו, אם כי זכר המשחק נגד אוסטרליה עוד עומד לנגד עינינו...

משה חסיד
תל-אביב

שתי טעויות בסיכום הכדורסל

ברצוני להעיר לגבי סטאטיסטיקת הסיום של אליפות העולם בכדורסל, כפי שהופיעה ב"מעריב ספורט" למחרת הגמר.

לא נהוג לציין בכמה משחקים הופיע כל שחקן, אלא את דקות המשחק שלו. בכדורסל, שלא ככבדורגל, שחקן הרשום בטופס – כאילו שיחק. מכאן – שלכל שחקני ישראל נוספו 10 משחקים לרשימה.

בעניין דקות המשחק – נעלחם מעיני עושה הסטאטיסטיקה שניר רכליס מרמת-גן, שותף באחד המשחקים. בעתון נכתב שלא שותף כלל.

יעקב שקט
רמת-גן

★ "שבועספורט" משיב: צודק הקורא השקט מרמת-גן.

"מאפיה" תל-אביבית בנבחרת הכדורסל?

דבר מוזר מתרחש בנבחרת הכדורסל. ארבעה שחקנים בחמישיה הראשונה באים מקבוצת מכבי ת"א, קבוצתו של המאמן צבי שרף. לא ברור מדוע לא שותף דורון שפע בדקות רבות יותר. היו משחקים שבהם ניראו מיקי ברקוביץ' ודורון ג'מצ'י בחולשתם. רק אז, בלית ברירה, נכלל דורון בהרכב.

מרוע לא סמכו עליו יותר? מדוע לא נתנו לארי רוזנברג הזדמנות גדולה יותר להוכיח את הכשרון הטמון בו? מדוע תמיד שיחק חן ליפין לפני עדי גורדון?

נכון שאני חיפני, אך טובת הנבחרת עומדת לנגד עיני. לא ברור לי מדוע מאמן, שלא הצליח להוביל את מכבי לגמר אליפות אירופה, מקבל הזדמנות להשתשע בנבחרת הלאומית על חשבוננו.

רן קרן
חיפה

ארי רוזנברג – חיפני בנבחרת

אין להשוות בין פלה למאראדונה

אני מתפלא על גיורא שפיגל. פלה ומאראדונה, היכן ההשוואה? ראו מה עשה פלה בקריירה הארוכה שלו, ואילו מאראדונה היה שחקן שאיכזב עד לאליפות העולם האחרונה.

לערוך השוואה אפשר יהיה רק עם סיום הקריירה של דייגו ארמאנדו, או כפי שאמר מאריו זאגאלו, מאמנה בעבר של בראזילו "תתקשרו אלי אחרי שמאראדונה יבקיע לפחות 1000 שערים"...

דוד חזום
רמת-גן

באו לטקס ההכתרה של
נערת השנה 86'
מבצע משותף של
מעריב לנוער – השבועון לצעירים
elite – סוכנות הדוגמניות הבינ"ל
מולה סנטר – שרותי צילום אופנה ויופי

הכונו למופע
ב-13 באוגוסט 1986
ב"היכל הספורט"
בתל-אביב

בתוכנית האמנותית

★ חופשה על קרח
1986
היכל הספורט
יד אליהו

תוכנית חדשה !!!

80 רקדנים ורקדניות אלופי החלקה אמנותית על קרח מכל העולם. רקוד ואקרובטיקה, אגדות קסומות – נקודת המפגש של הפאנק עם הקלאסי, 1200 תלבושות מרהיבות, תפאורות ענק מתחלפות, זיקוקי דינור.

והכל על הקרח !

תלוש הנחה לקוראי "מעריב לנוער"

תלוש זה מקנה לך 30% הנחה לשני כרטיסים

לטקס ההכתרה

ביום ד' 13.8.86 בשעה 4.15

כרטיסים ניתן להשיג במשרדי "קסטל הדרן" ת"א, טל. 248787, 248844

או בקופת "היכל הספורט" ביום המופע. הקופה תיפתח בשעה 2.30 אחה"צ.

★ הכתרה והופעת "אמני השנה" של "מעריב לנוער"
★ זמרת השנה – ירדנה ארזי
★ זמר השנה – דורון מזר
★ להקת השנה "כמו צועני"

★ בחירת והכתרת "נערת השנה"

אל תחמיצו !

ארגון והפקה: ניב גל

החתן־כלה הגיחו כמלאכים מהמסוק

ישראל פלטה, שוער נבחרת ישראל בכדוריד, הוא בחור מיוחד במינו. את דרכו לטקס הכלולות שלו עם בחירת לבו אורנה, הוא עשה גם כן בדרך מיוחדת במינה. הזוג הצעיר הפתיע את מאות האורחים שהתקבצו ובאו לגן התמד „חירבת דוראן" בלב הפרדסים של רחובות, כשנחת לחופה מהליקופטר.

ההפתעה נשמרה בסוד. איש מבין האורחים לא ידע על כך, אפילו הורי הכלה והחתן. כאשר ישבו האורחים סביב השולחנות, סינוורו אותם לפתע פרוז'קטורים שגם האירו את מגרש החניה של המקום, שהפך שדה תעופה מאולתר. ההמונים רצו למגרש החניה וראו הליקופטר נוחת במרכזו.

איש לא הבין במה מדובר. הדלתות נפתחו. ראשון היוצאים, והרוח החיה בערב המהנה, היה שלמה הופמן, מאמנו לשעבר של ישראל פלטה בהפועל פ"ת. אחריו מיד נראו כמלאכים החתן־כלה – הוא בחליפה צחורה והיא בשמלה מרשימה.

מותר לי לגלות לכם שכאשר תיכנן פלטה את ההפתעה המתוכננת, הוא גם הזמין ניידת טיפול נמרץ במקרה שמישהו מקרובי המשפחה יחוש לחץ בחזה...

בין החוגגים היו חבריו [illegible] רובינשטיין, דן בלדר, אמיר גרא, שלמה מנדל ואבישי פרי. הכדורידנים, הזוג המאושר, יו"ר איגוד הכדוריד יורם אנברקוביץ' והמזכיר שלמה [illegible] מחלקת הכדוריד של מכבי רחובות, בעליו של „חירבת דוראן", שאירח תוך שבוע שתי חתונות של כדורידנים.

ברורית ביגמן

שאנטל והלן בין הגברים

משתתפי אליפות העולם בטניס לנכים שהיתה ברמת־השרון, הרימו גבה והביעו תדהמה כאשר עקבו אחרי הביצועים הנהדרים של ההולנדיות שאנטל ואנדירנדוק (21) והלן דלאנגר (21) שהשתתפו בתחרויות הגברים מחוסר משתתפות.

שאנטל, מדלפט שליד האג, היתה עד לפני שלוש שנים נערה בריאה לכל דבר, ודורגה בין 20 הטניסאיות הבכירות בארצה. בחורף 1983 נפצעה קשה בתאונת דרכים, עמוד השידרה נישבר ופלג גופה התחתון שותק. במשך שנה עברה סדרות של ניתוחים וטיפולים. על טניס – כלל לא חלמה.

קרוב משפחה שלה גילה, בתכנית טלוויזיה, שבצרפת משחקים טניס על עגלות, והציע לה לנסות. שאנטל נסעה לפאריס, עקבה אחרי המשחק ורכשה מיד את ספר החוקים. בתוך תקופה קצרה שלטה ברזי המשחק ובקיץ שעבר, שנה אחרי שהחלה לנוע במגרש הטניס בעזרת עגלה, הוכתרה לאלופת העולם לנשים נכות, בתחרות שהיתה בלוס־אנג'לס ובה השתתפו 60 נכות.

„אחרי הפציעה לא רציתי לשחק על עגלה. עכשיו אני מכורה לזה. אני משלבת אימונים יום־יומיים עם לימודי רוקחות. אינני רואה בזה ריפוי בעיסוק, אלא הנאה ואלמנט של תחרות" מסבירה שאנטל.

ידידתה, הלן דלאנגר, הסובלת משיתוק ילדים, נמנית על נבחרת הנכות של ארצה בכדורסל. היא ביקרה בארץ בקיץ שעבר וגילתה את הטניס על עגלות. אחרי שהות של מספר שבועות בארץ חזרה לביתה שבטילברג, 20 ק"מ מגבול בלגיה, וכשניסתה למצוא אנשים המכירים את משחק הטניס על עגלות, התאכזבה. איש לא ידע על מה היא מדברת.

רצונה להמשיך ולהתקדם בספורט הלבן, החזיר אותה למספר שבועות לישראל, ובעקבות כך הפכה לחלוצת ספורט זה באזור מגוריה. הלן, סטודנטית לחינוך גופני, במידרשה למורים (רגילים), מספרת על קשיי התאקלמותה בין הספורטאים־מורים. „לא רצו לקבל אותי בכלל ללימודים בגלל השיתוק. נתנו לי תקופת נסיון והוכחתי לכולם שאני מתאימה למקצוע. יש דברים שאני מבצעת טוב יותר מספורטאים בריאים. בשחיה, לדוגמא, בעזרת כוח הידיים האדיר שלי, אני מצליחה לסיים כמעט כל מיקצה מהר יותר מהאחרים" היא מספרת.

חובטות על גלגלים (מימין): הלן ושאנטל

ה„אין שיטה" ההולנדית

אין כל קשר בין גודל אוכלוסיית ארץ כלשהי, לבין כמות שחקני הטניס המצטיינים בה. אף אין קשר ישיר בין כמות השחקנים בכל ארץ – לאיכותם. כך הסתבר לי בהולנד, אחרי שיחה מאלפת עם תום אוקר, השחקן היהודי־הולנדי המהולל, שהיה בצמרת העולמית בשנות ה־70:

מבין 14 מליון תושבי הולנד – מליון משחקים שם טניס.

באיגוד הטניס קיימים מספר מרכזים לטיפוח שחקנים צעירים. בכל רחבי הארץ מפוזרים אולמות רבים, המאפשרים משחק שוטף לאורך כל השנה, גם בחורף הקשה והארוך. ובכל זאת, יבול השחקנים ברמה הגבוהה באמת – דל ביותר. תופעת אוקר לא היתה יותר ממה שהיא: תופעה.

אוקר מייחס את קשייה הרבים של הולנד בטניס הבין־לאומי, להעדר שחקני צמרת בארצו. קשיים אלה, במקום להוות אתגר לצעירים, מרתיעים אותם. לשחק טניס – כן. זה „אין"; לתת את כל הנשמה על המגרש – „חס וחלילה". יתכן שעל־פי הנורמות שלהם זה לא תרבותי. זאת ראינו בבירור באיצטדיון 'מאטס', בהתמודדות הדייויס בין נבחרת הולנד לנבחרת ישראל. אני הופתעתי מחוסר רוח הלחימה של השחקנים המארחים, ומאדישותם של הצופים לגורלם. אינני זוכר אף לא קריאת עידוד אחת כלפי השחקנים ברגעים הקשים. מחיאות הכפיים גברו לפי החבטות הטובות, ללא אפליה, ובאותה אינטנסיביות לשני הצדדים.

דווקא הישראלים היו אלה שקיבלו עידוד קולני מן היציע. כל ההולנדים למדו לצעוק „יופי שלמה", והאמת היא שלשלמה הגיע כל הכבוד על רוח הלחימה ללא פשרות שהפגין בשלושת ימי התחרות. אולי ההולנדים מסתייגים מחוסר הנימוס של האלוף שלנו, אך אנו היינו גאים בו.

סרג'יו ליבדינסקי

במקום פרחים

לשופט הבין־לאומי יצחק בן־יצחק – שיבה מהירה לזירת השיפוט – בן 38; למנהל הפועל לוד, אברהם נרדונו, בן 42; למזכיר הפועל טבריה ושחקן העבר של קבוצה זו, חיים פורטל, בן 26. לחווס (אנואר) חזום, זקן השחקנים הפעילים בליגות הבכירות, שבא להושיע את הפועל יהוד מירידה, לקראת סיום העונה, בן 39; לשלמה („מומי") מזרחי, בית"ר חיפה, בן 30; ליוסי אדרי, הפועל טבריה ולמסעוד אברג'יל, בית־שמש, בני 28; לאורן קחת, מכבי שעריים, ולאודי נגודיס, הפועל לוד, בני 27; לאשר שוורצבוים, החלוץ שהספיק כבר לשרת בחצי תריסר קבוצות הפועל לאומיות וארציות, בן 26; לסרג'יו חוואל, ה„ארגנטיני" הבין־לאומי של הפועל לוד ולדוד גני, הפועל ירושלים, בני 25; לאופיר בן־חיים, הפועל כפר־סבא, בן 23; לנסים חלפון, הפועל ת"א, לרוני מלכה, הפועל חיפה ולמיקי בן־שושן, בית"ר נתניה, בני 22; לבני רובין, הפועל ת"א, לרז רבינוביץ, הפועל כפר־סבא, לניני עשור, הפועל טבריה ולטל תפוחי, הפועל ר"ג, בני 19; למשה (אחיו הצעיר של חיים) בן־שאנן, הפועל באר־שבע, לאדוין חזני, מכבי עמידר ולאילן סעדי, הפועל מרמורק, בני 18; למאמן מכבי פ"ת, שיאמן בעונה הקרובה את מכבי יבנה, משה מאירי, בן 42; למאמן חיים טל, שהעלה את בית"ר נהריה לליגה הארצית, בן 40. לגיא מזרחי, הפועל ירושלים, בן 19.

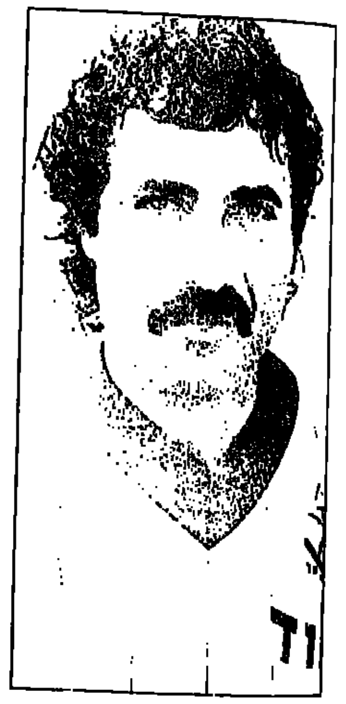

חזום. „זקן השחקנים". בן 39.

דוקטורט בפילוסופיית הכדורגל

עיתונאי ודוקטורנט, אשר לוי. מי מכיר, מי יודע צילום: אראל מרגלית

אשר לוי, עיתונאי ספורט בבמקומון התל־אביבי „העיר", כתב כבר הרבה על כדורגלנים, ולא פחות מכך על מאמני הכדורגל הבכירים בארץ. לאיש מהם לא יצא לראות את אשר. לאיש גם לא יצא להחליף איתו מילה. חייו של הכתב – בן 38, מתגורר עם ענת אשתו ברמת־אביב – מתנהלים במעגלים רחוקים מאוד מעולם הספורט עליו הוא כותב. המרצה הצעיר טורח בימים אלה על תואר הדוקטור לפילוסופיה' שלו.

אשר לוי אינו סבור שהוא צריך לשבת עם עיתונאים וכדורגלנים בבית־קפה מתחת להתאחדות, כדי להבין כדורגל. „אני לא צריך לכתוב שתג'ג' שפך את התה שלו על מישהו, כדי להגיד משהו על הכדורגל..."

ממסדרונות האוניברסיטה בהם הוא מסתובב, הוא מביא עימו נקודת מבט רחבה יותר. פילוסופית, סליחה על הביטוי. „ההנאה הגדולה שלי, היא לראות אם יש חוקיות מאחורי המהלכים במשחק. לא סתם הנה גול, ויופי – הקבוצה שלי ניצחה; אלא לנסות לתפוס את השיטה מאחורי מה שקורה. יש לי סיפוק גדול כשנדמה לי שהבנתי את העקרון, ומכאן אני יכול לנבא מה יקרה; ואם לא קרה – אז למה."

התשובה לשאלות שאשר לוי שואל, מתחבאת תמיד בראשו של המאמן. העיסוק במאמן שמאחורי המשחק הוא המרתק כל־כך, לדבריו. „אם אני צודק, ומאחורי המשחק יש איזושהי נוסחה, שיטה, אז היא בשום אופן לא של השחקנים. השחקנים הם בסך־הכל פיונים על לוח השחמט. מי שמעניין זה המאמנים... שיהיה ברור: לא במה שהם אומרים אחרי המשחק בחדר ההלבשה; המאמנים בארץ אינם אנשים מרתקים מבחינה אינטלקטואלית" – הוא אומר – אלא באופן בו הם מסדרים את 'כליהם'".

אשר לוי, מנהל בחברת המתנ"סים, עשה צעדים ראשונים בכתיבה על כדורגל במדור קטנטן בשם 'טאקטיקה' ב„הארץ". הוא עוד הספיק להקים את הסינמטק בת"א, ולנהל חוג לקולנוע זמן־מה, עד שנאלץ לדלל את תחביביו ולהחליט: „כדורגל ופילוסופיה – על שני אלה בשום פנים לא אוכל אי־פעם לוותר..." את הקפיצה ל„העיר" עשה לפני ארבע שנים, בעקבות מסע שכנוע של אמיר אפרת, עורך מדור הספורט שם. אשר רחוק מלהתחרט על ההחלטה ההיא.

אשר לוי יצר נכון לעכשיו עיתונות ספורט מזן חדש. הוא אומר שזה מוכיח את עצמו. „אני יכול לשבת בדרבי, ולצעוק ולבכות אחרי שדרייפוס מבקיע איזה שער טפשי בדקה ה־90; וכשאני חוזר הביתה, אני מנתח – באופן הכי קר שבעולם – כיצד זה קרה. פה נכנס החינוך הפילוסופי."

האמת היא שאיש מאנשי הכדורגל בארץ אינו יודע על כתב הספורט של „העיר", הרבה מעבר לשמו. אשר מספר, כי יותר מפעם שמע על שיחות שהתנהלו סביב דברים שכתב. לדעתו, המרחק עליו הוא שומר מנושאי הכתבות שלו משרת אותו. „יש היום 'כמעט מלחמה' סביב כמה מהדברים שכתבתי על מוטי איוניר. הוא ו'עיתונאי החצר' שלו אמרו כל הזמן שהוא הולך להיות גיורא שפיגל – ואני טוען שהוא פשוט שחקן לא מוכשר. יש לו המון אמביציה, אבל זהו זה. אומרים לי שהוא שאל כמה פעמים: 'מי זה אשר לוי'. אני לא מכיר אותו, אבל אני יודע שהוא לקח את זה קשה מאד. צר לי, אבל זהו הצורך הבלתי מתפשר שלי להיות אובייקטיבי."

אשר לוי אינו מייחס לדבריו את היכולת לחרוץ גורלות. מי שהפתיע אותו בתגובה חריפה במיוחד היה מאמן האלופה הפועל ת"א דוד שוויצר. באחת הכתבות שלו („העיר" מה־4.4.86) הסביר אשר ש„טביעת עינו של שוויצר אינה חדה כפי שהיה ניתן לצפות ממאמן ברמתו", וגולל את סיפורי הרכישות הבלתי־מוצלחות שערך דוביד במועדונים אליהם הגיע. רכישות אלו, ניסה לטעון, הביאו את האגודות למשברים כספיים שחלקן לא יצאו מהם עד היום. דוביד פנה לעורכו של הכתב וביקש להיפגש עימו. לדבריו של המאמן הוותיק, מסכנת כתיבה מהסוג הזה את פרנסתו. „הוא כתב עלי כתבה מגעילה – התלונן שוויצר – ורציתי להיפגש איתו כדי שנעבור ביחד דבר דבר, ואז אני אראה לו שהוא פשוט מסר עובדות בלתי נכונות. אין לי התנגדות שיכתוב עלי דברים מקצועיים בדוקים, אבל שלא ידביק לי דברים שלא היו ולא נבראו."

אשר סירב בתוקף לפגוש את שוויצר. היום הוא משוכנע שעשה את הצעד הנכון. „נגיד שאני יושב ומדבר עם דוביד שלוש שעות, ומחר תהיה לי שוב ביקורת על האיש. יכול להיות שתהיה לי בעיה לכתוב כל מה שאני חושב. בשביל מה אני צריך את זה..?" עד היום לא פגש אשר את המאמן שבו עסק יותר מכל אחד אחר בעונה האחרונה.

גם עם חבורת כתבי הספורט הוא נמנע מלהתרועע. כמו על כמעט כל דבר בכדורגל, יש לו ביקורת גם על עיתונות „הפרווה", כלשונו. „אני בעד הצגת עמדות באופן נחרץ, ענייני, באופן התובע התייחסות. „העמי־פוטל הזה ב'שירים־ושערים' – אומר כל שבת את אותו הדבר: 'זאת עשויה לנצח, אבל זאת יכולה להפתיע. שתי הקבוצות עולות עם שאיפות מנוגדות...' מובן שהן עולות עם שאיפות מנוגדות, הרי שתיהן רוצות לנצח. אז תגיד לי, זו עיתונות ספורט?!"

עמי כברי

ניצחון הספונטניות

אמריקני
דייוויד רובינסון

סובייטי
ארווידאס סאבוניס

שחקני נבחרת ברית־המועצות שיחקו כמכונה משומנת; על־פי הספר ■ הכל הלך למישרין – עד שנתקלו ביריבות שלא הסכימו להרים ידיים מראש ■ האמריקנים הציגו משחק טבעי, זורם, נלהב ■ הם למדו לשחק איש עם רעהו תוך כדי המשחקים ■ בניתוח שלאחר מעשה – אין צורך להיות מופתעים אחרי הניצחון האמריקני בגמר

מרדכי רוזנבלום

חמש דקות אחרי הניצחון הגדול של צעירי הקולג'ים מארצות־הברית על המקצוענים הכבדים של ברית־המועצות, במשחק הגמר ב„מונדובאסקט 86", היו כמה פרשני כדורסל אירופים שטענו כי אם יפתחו שתי הקבוצות את המשחק מחדש – לא רק שלא יוכלו האמריקנים לנצח, אלא גם יתקשו לשמור על הפרש נקודות סביר, ולהמנע מתבוסה.

המומחים טענו כי הצעירים השחורים ממולדת הכדורסל, ניצחו את הרוסים בנשק הסודי של... נבחרות חלשות – רוח לחימה ושאפתנות. הם ניסו להסביר את ההפתעה הגדולה של משחקי אליפות העולם, בחולשה פתאומית תמוהה של הסובייטים, מול התעלות של כמה „נערי רחוב", כדורסלנים מהדרגה השניה בליגת הקולג'ים.

ניצחון ארה"ב – עניין מהותי

לא יכולתי לקבל את הטענות הפשטניות הללו. נדמה לי כי הסיבות להפסד הרוסי, כמו לניצחון האמריקני, הרבה יותר עמוקות ומהותיות. מדובר בהבדלים שבין כדורסל מכני, ממוחשב, המתבסס על כוח פיזי וניצול מירבי של הגובה, כדורסל כמו שכתוב בספרים, מול כדורסל טבעי. מול שחקנים שהמשחק כרמם, מהירים כשדים, בעלי יכולת אישית גבוהה, שחקני „אחד־על־אחד", המסוגלים גם ללמוד לשחק ביחד.

הכדורסל הרוסי התקדם מאוד בשנים האחרונות. הוא הפך מהיר יותר, פחות סטאטי ומתבסס יותר על מבצעים אישיים של כדורסלנים כשרוניים. עיקר השינוי הגיע מהצד הז'אלגירי של הנבחרת, ופחות ממוסקווה. שחקנים כמו סאבוניס, קורתינייתיס וחומיצ'וס, יחד עם הפליימייקר של ריגה, ולטרס, שינו במידה ניכרת את צורת משחקה של נבחרת ברית־המועצות.

ז'אלגיריס – אמריקה באירופה

ראינו זאת היטב במשחקיה של אלופת ברית־המועצות, ז'אלגיריס קובנה, במשחקי גביע אירופה לאלופות נגד מכבי תל־אביב. „כדורסל אמריקני" – כך אמרנו אז, אחרי ההופעה הראשונה של ז'אלגיריס בגביע האלופות, מיד אחרי שהדיחה את האלופה הקבועה פחות או יותר, צסק"א מוסקווה.

אבל יותר מכך. באליפות העולם האחרונה, בספרד, יצא לי לעקוב מקרוב אחרי כל משחקיה של ברית־המועצות. 10 משחקים 9 ניצחונות, הפסד אחד. בגמר. במבט לאחור דומה כי הרוסים התקשו במיוחד נגד נבחרות נמרצות, עם שחקנים שאפתנים ובעלי רוח לחימה. יתר על כן, בכל מחצית ראשונה של משחק, לא מצאו הרוסים הגדולים את הנוסחה הנכונה למשחק קל, למרות ההבדל האיכותי הברור בינם לבין יריביהם.

הקטנים דיגדגו את הרוסים

גם במשחק הפתיחה של האליפות, בפרול, מול אנגולה (51-89), ראינו כיצד האנגולים נמוכי הקומה מחזיקים מעמד מול הרוסים במהלך 20 הדקות הראשונות. כך היה גם נגד הקובנים (87-129) ונגד האוסטרלים, שאפילו הוליכו במחצית, אך נוצחו לבסוף (92–122). רק כאשר נבחרות כמו ישראל או אורוגוואי הרימו ידיים מראש, אז־אז היה המשחק חד־צדדי לחלוטין.

הירידה אצל הרוסים החלה בשלב חצי הגמר. בברצלונה נפגשו הרוסים עם נבחרות לוחמות, מהירות וטובות, שלא כמו בפרול (לוחמות, מהירות אולי, אבל פחות טובות...) ראינו אפוא, כיצד היתרון האיכותי הולך ומצטמצם, ולפתע, מבלי שנבין כיצד, החלו הרוסים נלחמים על חייהם בכל משחק. נגד היוונים – 93–105; מול הספרדים – 88-83; נגד ברזיל – 110–101.

מדריד – המלך בעירומו

בבית הגמר במדריד נתגלה המלך העירום. היה זה במשחק מול יוגוסלאוויה. דראזן פטרוביץ' וחבריו העמידו את הדברים על דיוקם: אפשר לנצח את הרוסים. בזה שלבסוף עלה סאבוניס לגמר, ולא פטרוביץ' – מותר להאשים את הגברת פורטונה. צריך מזל בחיים, וקרזימיר צ'וסיץ', המאמן היוגוסלאווי, יודע זאת היטב. אבל השיעור נלמד.

„אחרי שראינו את ז'אלגיריס קובנה במשחקי גביע אירופה מול מכבי ת"א – נדמה היה שזהו כדורסל אמריקני באירופה..."

האמריקנים למדו את מה שהיה צריך ללמוד אחרי הניצחון של השניות האחרונות בהארכה (91–90), שהעלה את שחקני המאמן אבוקב לגמר. הם למדו כי מול הכוח יש להעמיד מהירות. מול הטכניקה – שאפתנות. מול הגובה – רוח לחימה. מול הספר – אהבת המשחק.

האמריקנים עבדו קשה

היה להם קשה להגיע לגמר. לא רק שנאלצו לעבוד קשה בכל משחק על מנת לנצח (וגם הפסידו בדרך לארגנטינה 70–74, ובקושי ניצחו את פורטו־ריקו 73–72), אלא שתוך כדי המשחקים הם למדו להכיר איש את רעהו. הם למדו לשחק יחד. כמו הכינו עצמם למבצע הגדול של חטיפת הגביע העולמי מידי הרוסים.

יש דבר נוסף. אמרו כבר רבים וטובים כי ההגנה מנצחת במשחקים. האמריקנים יודעים היטב מה זאת הגנה. הצעירים הללו יודעים מהרגע הראשון שבו ראו את הכדור, כי שם המשחק הוא הגנה. וכהגנה הם משקיעים את כל מה שיש בהם. הגנה אישית, לוחצת, מכאיבה, הגנה שאינה מרפה ולו לרגע. הרוסים היו המומים.

סאבוניס, ולטרס, קורתינייתיס, טיכוננקו, טאראקנוב, חומיצ'וס, בלושטני, וולקוב וסוק – כוכבי כדורסל ברמה עולמית. איש לא יכחיש זאת. אבל הם היו המומים מול ההגנה האדירה של בוגס הננס, של קאני סמית, של דייויד רובינסון, של טומי האקר, של סין אליוט, של דרק מקקי, של צ'ארלי סמית, של הארמון גיליאם. שם המשחק: ה־ג'נ־ה.

ארווידאס ודייויד – כל ההבדל

ארווידאס סאבוניס. שחקן ציר בן 21 מז'אלגיריס קובנה. שחקן מושלם. ענק. 220 סנטימטרים של כדורסלן בכל רמ"ח איבריו. קר מזג, לעיתים הוא נראה אדיש. מזלזל ביריביו הקטנים.

דייויד רובינסון. שחקן ציר בן 20 ממיכללת הצי האמריקני. שחקן בתחילת הדרך. משקיע הרבה כמגרש. נלהב. קופץ אל כל כדור וזועק משמחה אחרי הטבעה.

וזה כל ההבדל. ■

ספרדי פרננדו מרטין

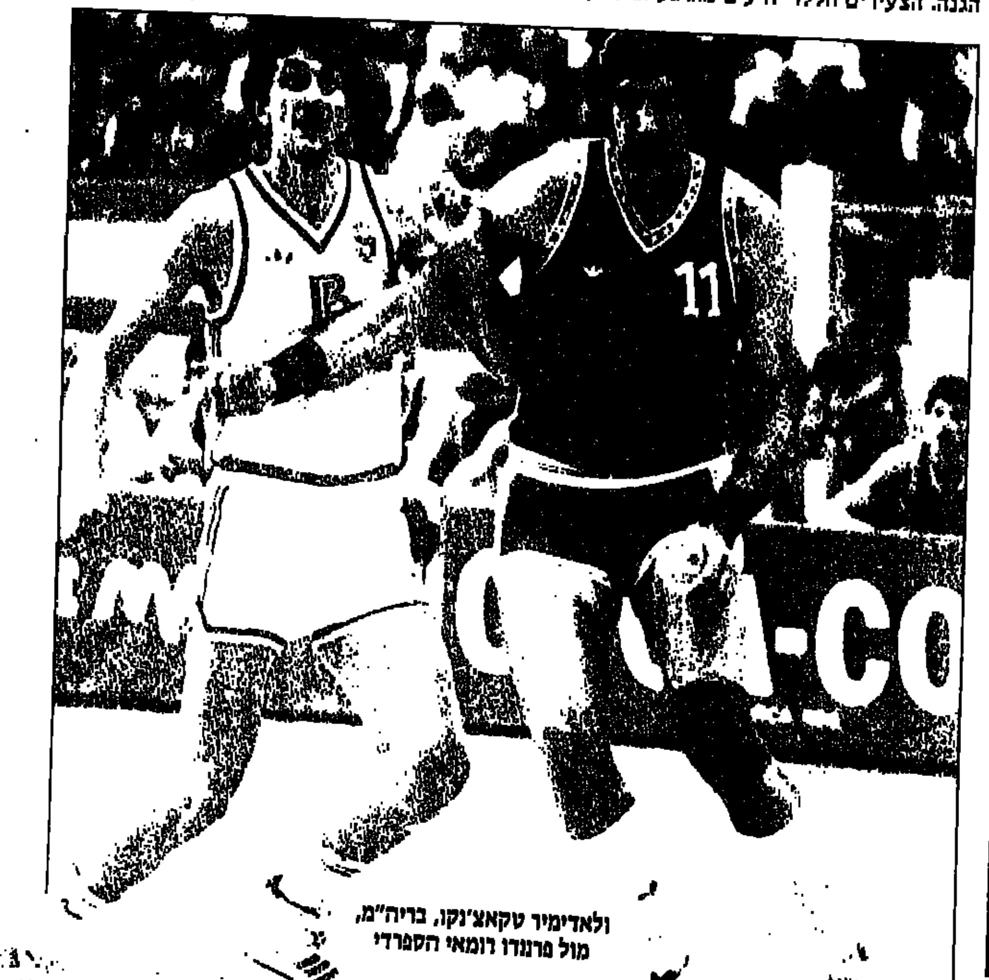

ולאדימיר טקאצ'נקו, בריה"מ, מול פרננדו רומאי הספרדי

אז מה אם אנחנו מכפר־סבא?

שלוש שנים עשה שלמה שרף את הדרך מביתו שליד כפר־סבא לחיפה ובחזרה לבד. „אפילו טרמפיסטיות לא היו לי. פחדו מאנסים", הוא אומר. החל מן העונה הקרובה שוב לא יהיה שרף בודד בכבישים. במכונית יצטרף אליו חברו ושותפו לעסקים, יצחק שום. שרף ימשיך לאמן את מכבי חיפה (עונה רביעית); שום יאמן את היריבה העירונית, הפועל. השנה לא יהיה „דרבי" בחיפה. הפועל בארצית. אך שרף צופה שבעוד שתי עונות – שוב יהיה „דרבי". סיפורן של 15 שנות ידידות.

מאיר ריפמן

שלוש שנים עושה המאמן שלמה שרף, לבדו, את הדרך מביתו שבמושב גן־חיים (ליד כפ"ס) לחיפה – ובחזרה. „שלוש שנים אני נוסע בדרך המשעממת הזאת, וכל הזמן אני רק מדבר לשמיים ולכביש... אין לי אפילו טרמפיסטיות כי הן פוחדות מאנסים..." – דבריו של שרף.

אך בעונת המשחקים הקרובה, שוב לא יהיה שרף לבדו בדרכים. יהיה לו טרמפיסט קבוע, ולעיתים יפות גם יפקיד שרף בידיו את ההגה. הטרמפיסט־הנהג החדש – מוכר לו היטב. יצחק שום. שותפו של שרף לעסקים, ואפשר לומר גם לחיים (בתקווה שגברת שרף לא תכעס...).

לא ששרף שיכנע את מכבי חיפה לשכור לו כמלווה, איש מקצוע, למרות שבנושא זה הוא מודה שהתקנא קצת בעמיתו דוד שווייצר: „רציתי להביא את שום כעוזר מאמן שלי במכבי חיפה. חשבתי שזה יקל עלי את הדרך וגם בעבודה. רציתי ליצור זוג כמו דוביר עם בני קונפורטי. הרעיון הזה ירד. הבנתי שזה לא יהיה טוב לשום. ידעתי שיפרשו ויגידו שלקחתי אותו, בגלל שנשאר בלי קבוצה".

רצה הגורל ושום קיבל לידיו את שרביט האימון של היריבה העירונית בעיר הכרמל, הפועל חיפה, שירדה לליגה הארצית. שרף לא יעשה איפוא את הדרך לחיפה וכחזרה לבדו.

את העובדה ששום מאמן בהפועל חיפה, יש רבים הזוקפים לזכותו של שרף – על רקע היחסים שיש לו עם שום. שרף לא מתחמק: „טבעי שיש לי אינטרס ואשתדל לעזור לו כמו שהייתי מצפה שהוא יעזור לי... אם לא הייתי חושב שהוא טוב הרי שלא הייתי יכול לעזור. בהפועל חיפה שאלו אותי על שום, אמרתי את דעתי, אבל ההחלטה היתה שלהם... אני לא מנהל אותם..."

שרף רואה בטבעיות את עניין ההמלצה. ויש לו ◄

זירה חופשית

להתראות לני*

גיא ורדימן, לוס־אנג'לס

אני מכיר אותך. למעשה, אף פעם לא הכרתי. רק עכשיו, לאחר שעזבת אותנו, שמעתי עליך לראשונה. ואני מבין ששגיתי בכך שלא עקבתי אחריך.

עזבת אותנו בגיל צעיר כל־כך. 22. גיל שבו הבחורים אצלנו משתחררים מהצבא, ומתחילים לחפש את דרכם בחיים. אתה לני, לא עמדת בפני בעייה זו. דרכך היתה סלולה.

חוזה קסום של כמה מאות אלפי דולרים חיכה; פירסום והופעה במדים של אחד מאירגוני הספורט המכובדים ביותר – הבוסטון־סלטיקס.

ופיספסת.

עוד לפני שלבשת את המדים הירוקים־לבנים, ונעלת את הנעליים השחורות המכוערות; עוד לפני שעלית על ריצפת הבוסטון־גארדן.

מאמנך במיכללה, לפטי דריסל, טען שהיה לך בכמויות דבר שחסר לרוב שחקני הסלטיקס: הכישרון הטבעי. הוא טען עוד שאתה התוצר המשובח ביותר שצמח במיכללות החוף המזרחי.

אתה יודע לני, הסלטיקס מחפים על העדר הכישרון בעבודה. הרבה עבודה, ועבודה קשה. ואתה נמלטת מעבודה זו. נמלטת גם מהערותיו של קיי.סי. ג'ונס. וגם מהסיגר הניצחי של רד אוארבך.

קיבלת מחמאות רבות לני. לא בדיבורים, במעשים. לארי בירד, אולי השחקן הגדול ביותר שדרך איי פעם על ריצפת הפארקט, לחץ בעקשנות על הנהלת הקבוצה לגייס אותך. הוא חזר והדגיש שאם תגוייס – יופיע רשמית למחנה האימונים של הרוקיס', לעבוד איתך.

הסלטיקס חיכו לך הרבה זמן. שנתיים. מאז סוף עונת 84/83' הם חיכו לך.

הם שברו אז את הכלל המקודש של הרכב מנצח אין מחליפים.

לאחר שנמוגו צלילי האליפות, הועבר ג'ראלד הנדרסון לסיאטל, בתמורה לקבלת זכויות הגיוס שלך לעוד שנתיים.

בשנה הראשונה באו מג'יק ג'ונסון והלייקרס, וחטפו את האליפות ללוס־אנג'לס. השנה החזירו אותו הסלטיקס לבוסטון.

והגעת לקבוצה אלופה, זו שהפרשנים תוהים האם היא הקבוצה הטובה ביותר ששיחקה אי פעם.

בפתיחת העונה הבאה, לפני משחק הבית הראשון, בפני 14,890 בוסטונים נלהבים, יקבלו הסלטיקס את טבעות האליפות. אתה, לני, לא היית מקבל טבעת. אך העובדה שהגעת לקבוצה ישבה הסיכויים לאסוף טבעות אליפות הם הגדולים ביותר בליגה – היתה נחרטת היטב בליבך.

יום לאחר הגיוס נסעת לבוסטון. לדבר על חוזה. לסגור עניינים מהר ככל האפשר, שתהיה מוכן להתחיל באימונים. חזרת בערב למרילנד, למיכללה. יצאת עם חברים לחגוג. שתיתם בירה. זה מותר. גם הגדולים בשחקנים עושים זאת. ואז הגיע חבר נוסף. מצחיק היום לקרוא חבר למי שהביא עליך את סופך.

והוא הציע לעשות חגיגה אמיתית. ולמה לא לרחרח קצת קוקאין לעסק. עשית את טעות חייך והשבת בחיוב. כשהערת ב־6:15 למחרת בבוקר את חברך לחדר, עם קשיי נשימה – הכל היה כבר מאוחר מדי.

הוא ניסה לעזור לך. אחרים שהוזעקו למקום ניסו גם הם. ב־6:50 הגעת לבית־החולים במצב אנוש. שעתיים עוד נאבקו הרופאים על חייך, ולא יכלו.

עשית את הדבר היחיד ששום סלטיק לא יעשה לעולם: הרמת ידיים. הצטרפת לשורה ארוכה של אנשים, מפורסמים יותר או פחות, שסיימו את חייהם בגלל הסם הלבן.

במבחן כשירות רפואי, רק יומיים לפני כן, נמצאת במצב גופני יוצא מהכלל.

לא נמצאו בגופך שרידים של סמים במבחנים קודמים שנערכו בקולג'.

קביעה ראשונית של הרופאים, לפני שנערך הניתוח שלאחר המוות, אמרה: התקף לב.

התקף לב לא נגרם יש מאין, לא לאדם בריא כמוך.

זו היתה אפוא הפעם הראשונה שנגעת בלבן. גם האחרונה.

להתראות לני.

אני לא מכיר אותך, ולמעשה אף פעם לא הכרתי. אבל מי ייתן והסתלקותך תהיה אזהרה לאחרים. ■

* נכתב בעקבות הסתלקותו של לן ביאס, כוכב מיכללת מרילנד, שהוחתם בבוסטון ולא זכה.

התקופה הפיזנטית

אברהם שרון

חלון ליל קיץ פתוח. רוח דלילה נושבת, ואני לח על כסאי, מוחה אגלים. משהו מנקר, טורד מנוחה, תובע ביטוי. דוד פיזנטי (פיזה), שחקנה לשעבר של מכבי נתניה. חבל, חבל על פיזה. בחור שקט, שחקן טוב. רק התחיל לנצנץ וכבר אץ לזהור בשמיים הקפואים של גרמניה. רקיע קשה לכוכבים.

מה היה רע לו כאן? מה לא הספיק לו? מה צר לו לבחור התביב הזה?

ובכלל, למה הם רצים לכפור האירופי, לנאוק מכאובים, לכרוך על קרסוליהם מטליות לחות, לגמגם שפה זרה, להזרק בפאבים אפלוליים. לפלרטט ולחמם את הספסלים הרחוקים?

פיסת הילה רגעית ועמומה אוצלת עליהם נגוהות אירופיים, וכבר הם שבים אל נתחי הדשא האכולים של ערי השדה שלנו חבוטים, שותקים, נגועים.

הריצה הלא מבוקרת אל מועדונים זרים מעידה על אי־התחשבה מספיקה של הליגה הישראלית. יש בה עדות על חוסר הערכת הכישורים, על עיניים גדולות.

תבל, חבל על הזמן פיזה. שוב נא לנתניה. מקומך כאן. עזוב אותך מגרמניה. המועדון ה־פ.צ. קלני גדול ועשיר ולא זקוק לך. למה לך? מה אתה צריך את ההסברים החמקמקים, את התירוצים הארוכים, את הלשון היבשה, העניינית, המושלגת, אשר בפי ראשי המועדון?

בוא הביתה פיזה.

גרמניה גדולה עליך. אינך חייב להוכיח לאיש שאתה שחקן טוב. אולי אפילו די גדול. האם רק בעבור חופן מארקים אתה נשארז שומאכר וליטבארסקי יכולים להחמיא לך, לצחוק איתך, לייעץ, אבל בסוף האימון אתה מזיע לבד וכואב לבד, ואחרי התה סוגרים והולכים, ואז אתה עם פנאי מפוהק בעיר זרה, ואינני רואה אותך עושה משהו מיוחד שבעבורו כדאית ההנתקות הארוכה, המיותרת.

השמיים גדולים ופתוחים גם כאן, פיזה. וככוכב אתה עשוי לבלוט ולהאיר בשמיים שלנו מניצנוצך האקראיים בשמיים הגרמניים.

ברוך הבא פיזה.

בוא עכשיו כשהזנב עדיין לא מסתובב לך, כמו כדור קשה, בין הרגליים.

בוא עכשיו בצעד שקול, טאקטי, מכובד, בלי הצהרות רמות, בחיוך השובבני שלך.

ברוך הבא פיזה, מן המצפים לשובך. ■

ממי ללמוד לדבריו: "שוייצר קובע בקבוצות, וממליץ על מאמנים עד היום".

רק האוהדים יפרידו

בביתו של שרף, במושב גן־חיים, ביקשתי לתהות על הקשר הנוסף שבין השניים, שבעונה הקרובה יפריד ביניהם רק מחנה זה או אחר של אוהדים.

אחרי דברי ההקדמה של שרף, נכנס שום לשיחה, ומתריס מיד כנגד כל מי שהוסף את שרף לאמרגנו.

שרף על שום: „הוא סבל לא מעט בגלל הידידות והשותפות שבינינו. לא רציתי שיגידו שאני מוותר לו באימונים בגלל זה שיש לנו עסק משותף. כשהייתי זורק אותו מהאימון הוא נשאר במגרש עד לסיום האימון. שלא יאמרו שגירשתי אותו כדי שיפתח את החנות... נכון שדרשתי ממנו יותר מהאחרים, וזה היקשה עלי ועליו. אבל הוא היה כל כך טוב – עד שלא היה צ'אנס שמישהו יפתח את הפה"...

שום: „הפועל חיפה מחזרת אחרי כבר עונה שנייה. הם פנו אלי לפני שנה וגם במהלך העונה שחלפה כאשר אהרון גרשגורן הלך. זה רק היה טבעי שיפנו אלי גם הפעם". שרף עוקץ: „גם כעת, כשחיפשו מאמן לנבחרת, הלכו לשאול את בובי רובסון, וגם שאלו בגרמניה ובהולנד..."

בחיפה יש כמה אנשים שכועסים על שרף. אצל אחדים מהם הוא פשוט „עלה על הכוונת". לא ששרף מנסה, או אולי מבקש, להציג את כתב ההגנה שלו בנושא. הוא פשוט מדבר על עובדות: „כשרוכר שפיטר לורימר ממשיך, שום לא היה בתמונה. רק אחרי שלורימר ירד מזה נכנס שום. אני בפירוש לא חתרתי שם". כאן בא שום לעזרתו של שרף: „אם הייתי אומר כן לאחת משלושת הקבוצות שרצו אותי, אז לא הייתי היום בחיפה וכל הדיבורים האלו היו נחסכים..."

שום ממשיך: „עצם העובדה שאנו חברים ושותפים, מהווה דווקא בעייה בהמלצה. אבל אם שלמה הממליץ – הואלא עשה את זה בגלל העיניים היפות שלי... אני לא באתי מהכדורעף... יש בארץ מאמנים שאני המלצתי עליהם".

שרף קופץ ממקומו ומתפרץ: „שום המליץ עלי בשנה הראשונה כשאימנתי את כפ"ס...".

לכל מי שזקוק לתזכורת: שום היה אז שחקן הקבוצה, ולפי עדותו של שרף, מדוע הוא היה זקוק להמלצה של שום: „הוא סחב את הקבוצה על הגב ועל פיו ישק דבר".

שרף נרגע ומשתומם מעט על כל מי שמפקפק ביכולת המקצועית של שום: „אין הרבה מאמנים בארץ שעברו את מה ששום עבר. הוא המאמן היחיד כיום בליגה שיש לו 78 הופעות בנבחרת. רקורד של ,קפטן' הנבחרת. הופעה באולימפירה ובאליפות העולם. זכייה בכתר אליפות ובגביע המדינה. עליות וירידות. ומה עוד צריך בכרטיס הביקור. זה רק מלמד שהוא משופשף היטב בכדורגל, וההמלצה שלי מתגמדת לעומת הישגים שלו".

מהפכה בכפר־סבא

שלוש שנים נמצא שום ב„שוק המאמנים" ולמי שהספיק לשכוח, הוא מזכיר שגם בשטח האימון, הרקורד שלו לא קוטל קנים: „קיבלתי את כפ"ס כשהיא ירדה לליגה הארצית. עשיתי ניתוח לא קל. החלפתי 8 שחקנים, ביניהם שוורץ, חג'ג', בן־אריה ומימוני. במקומם הבאתי 14 ילדים מהנוער. הצוות החדש הזה חזר לליגה הלאומית בתוך שנה. ובלאומית לא היה אף יום חשש שלא נישאר בליגה. באותה העונה גם שיחקנו בחצי־גמר הגביע".

שרף מתערב: „הם הפסידו למכבי חיפה 1–0"...

שום ממשיך: „אחרי שתי עונות כאלה היתה לי בעייה להחליט בין מכבי נתניה, מכבי פ"ת, מכבי שעריים ואימון נבחרת הנוער. אז לא הייתי גרוע יותר מאשר שלושה חורשים אחרי זה – כאשר התפטרתי ממכבי שעריים. אם לא הייתי מתפטר, אז לכל קבוצה שהייתי הולך זה היה טבעי..."

שרף בטוח: "שומי יכול להצליח ולהחזיר את הפועל חיפה ללאומית". ועוד לפני שנשמעה השריקה לפתיחת העונה הקרובה, שרף כבר רושם אותו בחברה הגבוהה: „הרבה מאמנים גדולים אימנו בהפועל חיפה: שוייצר, צ'יקובסקי, קלימצ'בסקי, גרונדמן, ועכשיו גם שום..."

כדי לסייע להפועל חיפה במשימתה, הבטיח שרף להפועל חיפה שחקני חיזוק, בתנאי שיקחו את שום למאמן.

שום מגיב: „לא דיברנו על שחקנים ושמות ספציפיים. העונה שיחקו בהפועל חיפה שלושה שחקנים ממכבי חיפה. כך שיותר מזה לא יכול להיות בעונה הקרובה. אם יבוא שחקן ממכבי, זה בגלל שהוא יכול לעזור לנו".

היו גם לשונות רעות שסיפרו שבמכבי חיפה כעסו על ההבטחה שנתן שרף. „צריכים להבין שאני לא בעל הבית של מכבי חיפה" – מגיב שרף.

שום מבקש לחזק: „כמו ששלמה אומר – הוא רק בעל הבית של השחקנים במגרש. למכבי חיפה יש הנהלה שקובעת ויש גם את הבעייה של המרכזים. אולי בתוך תוכו היה רוצה שישחקו אצלי, אבל כל עוד אני לא יודע את מי אני רוצה, אי אפשר להתייחס לזה".

עד כאן, תחילת הפרק החדש בחייהם של צמד השינים מכפ"ס.

כך נולדה הידידות

בואו ונחזיר קצת את מחוגי הזמן לאחור, אל תחילתו של הסיפור שרף – שום.

העונה מלאו 15 שנה לידידות שבין השניים. שרף (43) היה האחראי לשידוך.

„הפסקתי לשחק ב־1971. היתה לי סימפטיה לשום. הוא היה תחת חסותי, ואמרתי לו בוא נפתח חנות לדברי ספורט בכפר־סבא. זה היה בתקופה שעמנואל שפר ניהל משא־ומתן למכור את חנות הספורט שלו בעיר. עד אז אף אחד לא העיז בכלל לפתוח חנות כזאת. שפר רצה או הרבה כסף. שום עבד באותה תקופה בענף היהלומים ונסע בכל יום לת"א. אמרתי לו עזוב את זה, תהיה בעל עסק. ומאז אנחנו ביחד. יש מעט מאוד שותפים שהחזיקו מעמד תקופה ארוכה שכזאת" – אומר שרף.

כשחקנים – שיתפו פעולה יחדיו שש שנים בלבד: מ־1965 עד 1971. כשחקן, חסה שרף בצילו של שום, שלו הוא מחמיא: „שום היה שחקן גדול". כבר אז ידעו שניהם שהלשונות הרעות ידברו, אחרי ששרף הפך להיות לא רק שותפו של שום בעסקים, אלא גם מאמנו. שרף מעיר: „שומי סבל מזה. לא רציתי שיגידו שאני מוותר לו כי יש לנו עסק משותף. כשהייתי זורק אותו מהאימון הוא נשאר במגרש עד לסיום האימון. שלא יאמרו שגירשתי אותו כדי שיפתח את החנות... נכון שדרשתי ממנו יותר מהאחרים, וזה היקשה עלי ועליו. אבל הוא היה כל כך טוב – עד שלא היה צ'אנס שמישהו יפתח את הפה. ומה ששום היה אולי מרשה לעצמו אצל מאמן אחר, הוא לא היה יכול לעשות אצלי..." – מתגאה שרף.

בניגוד לשרף שסיים את הקריירה כשחקן, כבר בגיל 28, שום שיחק עד גיל 34. מי אם לא שרף היה אחראי לכך ששום עוד ישרוד כשחקן.

„בתקופה שבה אימן ג'ק מנסל את הנבחרת, ניטש הוויכוח והמאבק על תפקיד ה„קפטן" לנבחרת, בין אבי כהן לשום. עודדתי אז את שום. הוא רצה לפרוש, דחפתי אותו ואמרתי לו: 'עוד יהיה לך זמן לאמן. עכשיו זו התקופה שאתה צריך להמשיך ולשחק'". שום לא מצטער על העצה שקיבל משרף.

על קסמים ומוקשים

זה מה שהיה. ועכשיו – עם הפנים לעתיד. אווירתה המיוחדת של העיר חיפה, כבר מתחילה להיספג בדמו של שום, לא מעט בהשראתו של שרף כמובן, שהחל בהצגת קסמיה של עיר הנמל, תוך שהוא מצביע בפניו גם על ה„מוקשים" הצפויים לו במהלך העונה הקרובה.

„חיפה היא עיר של כדורגל. מכבי יותר דומיננטית, אבל אי־אפשר לשכוח שהפועל היתה המובילה בעיר במשך שנים רבות. בעיר כזאת גדולה יש מקום לשתי קבוצות בליגה הלאומית. לא יכול להיות שמנתניה עד ראש הניקרה תהיה רק קבוצה אחת בליגה הלאומית. זה מעט. כמו לכל תושב בחיפה, גם לי, יהיה חסר מאוד הדרבי. בלי קשר לשום, אני מאמין שבעוד שנתיים, שוב יהיה 'דרבי' בלאומית".

שום ושרף באו לחיפה כמאמנים, מעיר השרון כפר־סבא. „הפועל כפ"ס היא בית היוצר של מאמנים טובים ורבים. די להזכיר את שפר, קשטן, רדלר ומרצ'ינסקי..." – מזכירים השניים, שהתווספו לרשימה זו, באו מהכפר אל העיר, כדי להעלות את קרנה של חיפה על מפת הכדורגל, ולגלות שגם בצפון יש כדורגל. ■

שום – שרף משפחות שכאלה

שלמה שרף ויצחק שום מהווים את ההוכחה הטובה ביותר, שלא תמיד צריך להיוולד לאותם זוג הורים, כדי להרגיש ולחיות כאחים. רעיותיהם. וכניהם של השניים משלימים משפחה שכזאת.

שתי המשפחות משתדלות להיות מקבילות ודומות. כך גם כאשר המדובר בצאצאים. עדי שום בת 14 וענת שרף בת 15; עידן שום ואורי שרף, שניהם בני 10 וחצי. יוצא דופן הוא בנו הבכור של שרף, אבי בן ה־17. את התשובה ל„פיספוס" הזה מצידו של שום, תיתן בקרוב אשתו אריאלה, הנמצאת בחודשי הריון מתקדמים.

חוץ מאשר כמה שעות שינה בלילה – קשה למצוא את משפחות שרף ושום בנפרד. „לכל חופשה או בילוי אנו יוצאים במשותף. בנסיעות לחו"ל – כל מי שנוסע מביא מתנות לכולם. מה שקונים לילד אחד – קונים גם לשאר. אסור שזה יהיה שונה. הם גדלים ביחד כמו תאומים" – מספרת לאה שרף.

שבט כפר־סבא בהרכב (במעט) מלא, מימין לשמאל: עדי שום, עידן שום, יצחק שום, אריאלה שום, שלמה שרף, לאה שרף וענת שרף

המעודדות והיורשים (מימין): עידן שום, ענת שרף ועדי שום – אוחזים באורי שרף

שלמה שרף במאבק עם כלבו זיקו, המסרב להתקלח

אורי שרף – מגן; עידן שום – קשר

לשלמה ולשומי יש יורשים בהפועל כפר־סבא. שלושה במספר. הבוגר שבהם הוא אבי שרף (17). הקטנים משחקים בקבוצת הילדים, שניהם באגף השמאלי: אורי שרף מגן, ועידן שום בקישור ובהתקפה. „תכתוב שעידן הוא הכולבויניק בקבוצה..." – מבהיר אורי.

עידן מתבייש לדבר. אורי לא. „אורי הוא הדובר של הקבוצה" – מעידה אימו לאה. ואולי כדי להדגיש – „הוא כבר קיבל צהוב"...

האם השמות שום ושרף מחייבים אותם להישגיות ? – אורי: „אנחנו רוצים להיות שחקנים רציניים בזכות עצמנו".

ליבו של אורי חצוי בין מכבי חיפה להפועל כפ"ס. כשאני מקשה ושואל אם ייפגשו מכבי חיפה וכפר־סבא, חיפה לאליפות וכפר־סבא לירידה, מי הוא רוצה שתנצח ? – „מכבי חיפה" – עונה אורי בבטחון.

כדי להמחיש את הלוקאל פאטריוטיות שלו לקבוצה שאותה מאמן אביו, סיפר אורי „במשחק האחרון, כשמכבי חיפה הפסידו את האליפות להפועל ת"א, בכיתי ורפקתי את הראש בריצפה. התאוששתי כבר..." אך לא רק שחקנים יש במשפחות שרף ושום. עדי שום וענת שרף לא חטאו במשחק הכדורגל. ובכל זאת הם מגלות עניין רב בספורט הפופולארי. מה שנותר להן לעשות הוא להיות המעודדות. ומה עוד חסר למשפחת כדורגל ? יש מאמנים, יש שחקנים ויש מעודדות.

هكذا من الأصل

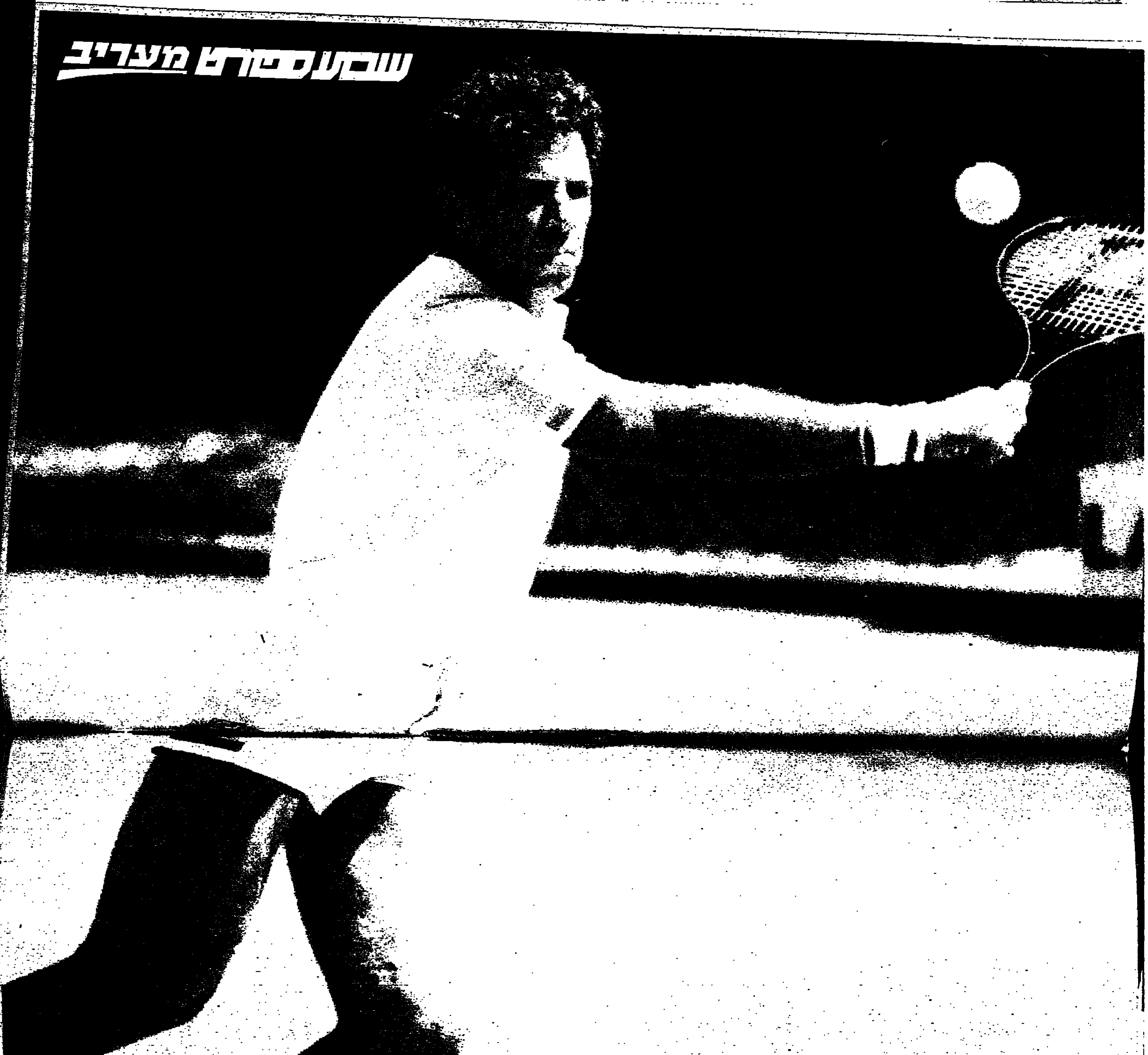

שלמה גליקשטיין

נולד: 6 בינואר 1958, באשקלון.
משקל 93 ק"ג.
גובה 1.85 מ'.
9 שנים ברציפות אלוף ישראל (מאז 1977).
משתתף במשחקי גביע דיוויס מאז 1976, וכבר רשם 40 משחקי יחידים ו־15 משחקי זוגות. בימים אלה מתכונן לגמר השלישי ברציפות של תת האיזור האירופי.
דירוגו הטוב ביותר בגראנד־פרי: מקום 22, בנובמבר 1982. מאז 1979 השתתף ב־200 תחרויות למקצוענים.

כך בחר אותן צלם מערכת ה"SPORT"
ספורטאיות יפות – הן הדגם היפה ביותר בספורט. כך גורסים עורכי ירחון הספורט האמריקני „ספורט" והצלם ברט סטרן. לשם כך הוטסו חמש יפהפיות למקום אקזוטי בפורטוריקו ושם, על רקע הנופים המשגעים, ביצע סטרן סידרת תצלומים מהממת המובאת בעמודים אלה, באדיבותו הרבה של הירחון האמריקני.
קאמיל
חופי פורטו־ריקו לא היו זרים לקאמיל דובאל, אמריקנית בת 25 מפלורידה. עיסוקה: סקי מים והיא אחת המצטיינות בענף זה ברחבי העולם.
בריט
„התשובה של קנדה למארי דקר סליייני" – כך מכנים בקנדה את בריט מקירוברטס, 28, בעבר מחזיקת שיאי קנדה בריצות ל־800, 1500 ומייל.
סטייסי
יופיה של סטייסי אוברפר, 19, ילידת ארה"ב, עומד ביחס ישיר להופעותיה בהתעמלות אומנותית. היא גם מופיעה בתצלום הכותרת לעיל.
דפנה
השיער הבלונדי השופע והיופי המהמם שייכים לדפנה יונגיאנס, הולנדית שהחמיצה אך כמעט מדליה אולימפית בקפיצה למים ממגדל. כיום היא לומדת במיאמי ומייצגת בהצלחה את מכללתה החדשה.
טרייסי
טרייסי רואיז, ילידת הונולולו, בת 23, כוכבת־צמרת ידועה ומצליחה בעולם השחייה הצורנית.

האולימפיאדה הנאצית, ברלין 1936

הבלוף הגדול של היטלר

אלכס דורון

ב־1 באוגוסט ימלאו 50 שנה מאז ניצח היטלר על המשחקים האולימפיים בברלין. הפסטיבל נחל הצלחה עצומה והיקנה לרייך השלישי יוקרה רבה. אולם הנצחון היה מבוסס על אוסף של שקרים. בספרו העומד להתפרסם בקרוב, שקטעים ממנו מובאים להלן, חושף דאף הארט־דייויס, את מלוא הצביעות ואחיזת העיניים אליהן השפילו הנאצים רדת בניסיונם להראות לעולם, כי גרמניה החדשה היא מדינה נורמאלית ותמימה, שאזרחיה נהנים מאותם זכויות כמו שאר אזרחי העולם, ושמנהיגה אינו שואף אלא לפיתוח בדרכי שלום.

אתלטים מעטים בלבד סבלו מה־רעיונות החדשים. ביניהם היה ג'ים ואנגו המסכן, מתאבק שחור בן 38, שזכה לקהל־אוהדים גדול באמפיתאטרון הרקיס בנירנברג. בתחילת מארס 1935, לפי חוזה עם אמרגן גרמני בשם צורט, הופיע ואנגו בתחרות בינלאומית להיאבקות מקצוענית והביס את המתאבקים הלבנים בזה אחר זה. כוכבו דרך במהירות, עד שב־8 במארס נקטעה הקריירה שלו במפתיע, עם הופעתו בזירה של יוליוס שטרייכר, מנהיג נאצי מפראנקוניה, שנירנברג היתה עיר מולדתו.

שטרייכר, שנכנס לזירה במפתיע, הפסיק את ההיאבקות ופתח בנאום חוצב להבות, אשר תוכנו נמסר בעתון הרשמי המתרפס „פראנקישה טאגסצייטונג". „אנו תומכים בתחרויות ספורט, לרבות איגרוף, במסגרת הספורט המצריך כוח", פתח שטרייכר בנאומו. „אבל אנו מתנגדים לקשר בין הספורט לבין אינטרסים עסקיים מלוכלכים ותכסיסי מכירות. זה תכסיס מכירות, פנייה אל האנשים הנחותים, אל תת־אדם, להציג כושי לראווה ולהניח לו להתחרות נגד אנשים לבנים.

„אין זה לרוחם של תושבי נירנברג להניח לאדם שחור להכניע לבנים. כל מי שמריע כשאדם שחור משליך אדם לבן, דם מדמנו, לקרקע, אינו תושב נירנברג. אף אשה שתינשא לכושי אינה יכולה להצטרף לאומה מנירנברג".

אדולף היטלר בפתיחת האולימפיאדה הנאצית. ברלין, 1 באוגוסט 1936.

לפי העתון, נאום זה שיחרר זרם של רגשות. שאגות של הסכמה קידמו את הנאום, ו„לשמחה לא היה קץ" כאשר הודיע שטרייכר, כי משום שהיאבקותו של הנאצי עוררה התרגשות כה מסוכנת בקהל, אסר עליו ראש המשטרה להמשיך להשתתף בטורניר.

ואנגו עצמו לא התאושש מההלם שנגרם לו. לא זו בלבד שהחרימו אותו בזירה; העיר כולה החרימה אותו. תושבי נירנברג לא הסכימו אפילו למכור לו מזון. ואז הוא נפל למשכב. רופא נאצי שהוזעק אליו סירב לאשפז אותו, למרות שמצבו היה חמור. צורט, שראה כי ואנגו לא יקבל טיפול הולם בנירנברג, מיהר להעבירו לברלין. אז כבר היה לו חום גבוה; הרופאים איבחנו מחלת כבד חמורה. הטיפול הגיע מאוחר מדי. שעות אחדות לאחר שאושפז בבית החולים, נפח את נשמתו.

בדיווח למשרד החוץ בפאריס ציין שגריר צרפת בברלין, כי למרות שאי אפשר לייחס ישירות את מותו של ואנגו להתערבותו של שטרייכר, המוות בהחלט נגרם בעקבותיה.

הוסיף השגריר: „שגריר צרפת היה מאוד רוצה לדעת, באופן כללי, כיצד מתכוונת ממשלת גרמניה להתייחס לאנשים צבעוניים... ובאופן ספציפי, בזמן המשחקים האולימפיים. האם מדינות שיגרו משלחות הכוללות אתלטים צבעוניים יכולות לצפות להיחשף לתקריות מכאיבות כמו זו של נירנברג, ולהסתכן בכך שאחד המתחרים מטעמן לא יורשה להשתתף באירועים מסויימים?"

היתה זו שאלה טובה, אשר התחילה לגרום דאגה רבה בארצות הברית, שרבים מאצניה הטובים ביותר היו שחורים.

נגועים בנגע התלמוד

החררת הגזענות היתה רק גורם אחד בכניעתה של גרמניה לברבריות בספורט. מדאיגה עוד יותר היתה הפוליטיזציה של הספורט, והוספת גוונים צבאיים לכל הפעילויות האתלטיות. עדות זוחלת להתפתחויות אלה ניתנה ב־1934, עם פירסום ספרו של ברונו מאליץ, מנהיג מחלקת הספורט של „פלוגות הסער" בברלין. עותק של „רוח הספורט באידיאולוגיה הנאציונאל־סוציאליסטית" נשלח לכל מועדון ספורט בגרמניה, וגבלס הכניסו לרשימת ספרות החובה לכל נאצי. ספורט, כתב המחבר, אמור להיות חולייה מגשרת בין אומות, „אבל כל הספורט בעולם לא יכול לבטל את אותן פסקאות מבישות בהסכם ורסאי, המתייחסות לאשמה במלחמה. צרפתים, בלגים, פולנים ויהודים־כושים רצים על מסלולים גרמניים ושוחים בבריכות גרמניות. כסף טוב נזרק, ואיש אינו יכול לומר בכנות, כי היחסים הבינלאומיים בין גרמניה לבין אוייביה השתפרו.

„על אדמת גרמניה שלנו אין מקום לספורטאים יהודיים ולידידיהם הנגועים בנגע התלמוד, לפאציפיסטים, לקאתולים פוליטיים, לפאן־אירופים ולשאר. הם גרועים מכולירע ומסיפיליס, הרבה יותר גרועים מרעב, מבצורת ומגאז מרעיל. האם אנו רוצים שהמשחקים האולימפיים יתקיימו בגרמניה? כן, אנו מוכרחים! אנו סבורים שהם חשובים מטעמים בינלאומיים. לא יכולה להיות תעמולה טובה יותר לגרמניה. ההבדל במקרה שלנו יהיה, ששום מועדונים או התאחדויות פרטיות לא יקבעו מי יהיו הקבוצות שייצגו את גרמניה, וישימו אותה לצחוק. המדינה תיקבע את הנבחרת".

הספורט, במלים אחרות, היה אמור להיות אמצעי בידי הרייך השלישי לנקום בכל האוייבים שהרוויחו מתבוסתה של גרמניה במלחמת העולם הראשונה, והאולימפיאדה היתה הזדמנות מיוחדת, שבמסגרתה אפשר היה לבצע את הנקמה.

היו ניסיונות לארגן חרם על המשחקים, בעיקר מצד ארצות־הברית, ובהיקף קטן יותר – באנגליה. אולם כל הניסיונות נכשלו, ובסופו של דבר נפסק בנובמבר 1935, כאשר, תחת לחץ מבחוץ, הנאצים הודיעו ששתי אתלטיות יהודיות חשובות, שכבר גורשו מגרמניה, יוזמנו שוב להצטרף לנבחרת האולימפית.

אחת מהם היתה גרטל ברגמן, קופצת־לגובה מצטיינת משטוטגארט, שעקרה לאנגליה (שם זכתה באליפות ב־1934). השניה היתה הלן מאייר, שזכתה במדליית זהב בסיף באולימפיאדת 1928, בגיל 17, התחרתה שוב בלוס אנג'לס, ולאחר המשחקים התיישבה בקליפורניה, שם התחילה ללמוד משפט בינלאומי. רק אביה היה יהודי: אמה היתה נוצריה, והיא עצמה נראתה כמו פירסומת לגזע הארי – גבוהה, בלונדינית ויפה.

השתיים קיבלו את הזמנת הנאצים, ומעשה זה – כה מחושב, כה ציני, כה ריק מתוכן אמיתי – הוא שהציל למעשה את האולימפיאדה הנאצית.

מאייר זכתה במדליית כסף, ומעל דוכן המנצחים הצדיעה במועל יד. ברגמן הורחקה מהנבחרת יומיים לפני תחילת המשחקים, בתירוץ קלוש.

ג'סי לא הוזמן לתא

במהלך הפסטיבל האולימפי עצמו לא היה כל ריוות על העלבת אורח מטעמים גזעניים. אתלטים יהודים ושחורים לא הוטרדו באופן כלשהו, ולא גרמו להם להרגיש לא בנוח. אדרבא – כל הזרים זכו לאירוח מפואר, והידידות שנולדה בין הרץ האמריקני השחור בן ה־22, ג'סי אואנס, לבין לוץ לונג, הסטודנט הגרמני הפופולארי אותו הביס בתחרות הגמר בקפיצה למרחק, סימלה את האווירה הטובה.

אווירה כזו בדיוק קיוו היטלר וגבלס ליצור, אולם את הצלחתם יש לזקוף לזכות אחד משני גורמים אפשריים: מצד אחד, אפשר לטעון שהמשטר הנאצי החזיק את אנשיו תחת פיקוח כזה נוקשה, שהיה בידיו לשלוט על כל תגובותיהם. מצד שני, אפשר לומר שהגרמנים הפשוטים הם ידידותיים ומכניסי־אורחים מטבעם, ולעולם לא היו רודפים יהודים או שחורים מיוזמתם.

בעיני הכל, גרמנים או אחרים, כוכב המשחקים היה אואנס, שזכה בארבע מדליות זהב. אואנס נולד בשם ג'יימס קליוולנד, אולם הכל קראו לו ג'סי, לפי ראשי התיבות של שמו, ג'יי. סי. בברלין הוא זכה לגירסה נוספת לשמו: בשביל הקהל הגרמני הוא היה „יסי אוונס", ולאחר שנוכחו בהישגיו היו מקדמים את פניו בקריאות „או – וְנסו או – וְנסו"

העובדה שהמשטר הנאצי החשיב את השחורים „תת־אדם" לא שינתה מאומה לאלפי התלמידים בגרמניה, שאואנס הצית את דימיונם. אלה שלא שפר עליהם מזלם, ולא השיגו כרטיסים לאיצטדיון, עשו שעות כשאוזניהם צמודות למקלטי הרדיו, בולעים בצמא את החדשות האחרונות על גיבורם החדש.

לאחר נצחונו של אואנס בריצה ל־100 מטרים, אירעה תקרית שעדיין שנוייה במחלוקת, 50 שנה לאחר מכן. כאשר עלה אואנס על דוכן המנצחים, הוא השתחווה לפני היטלר, שהשיב לו בהצדעה רשמית והסב ממנו את פניו.

מה חשב הפיהרר באותו רגע? מה חלף במוחו של המפלצת השניה שעמדה לידו, שטרייכר? האם אואנס הזכיר לו את ג'ים ואנגו, שאת מותו גרם שנה לפני כן?

יהיו מה שיהיו מחשבותיו, היטלר לא הזמין את אואנס לתאו – והעובדה שלא עשה כן הצמיחה את האגדה, שהוא השפיל את האתלט הגדול ביותר של המשחקים. מבחינה מסויימת, זה לא היה הוגן, משום שהיטלר נתבקש באופן מיוחד, על־ידי נשיא הוועד האולימפי הבינלאומי, לא לברך את האתלטים. בכך שלא הזמין את אואנס, הוא רק עשה מה שביקש ממנו הנשיא.

אילו רק קפצתי...

איש לא הבחין במשהו שלא כשורה בזמן האירוע. אך יש סיבה טובה להניח, שהיטלר נפל קורבן לתעמולה הגזענית שלו־עצמו, ולא יכול היה להשפיל את עצמו בלחיצת ידיים עם „תת־אדם" כמו אואנס.

ליד היטלר בתא הכבוד היה באלדור פון שיראך, מנהיג הנוער הנאצי, שסיפר כי לאחר נצחונו של אואנס אמר הפיהרר: „האמריקנים צריכים להתבייש בכך שהם מניחים לכושים לזכות במדליות עבורם. לא אלחץ ידיים עם הכושי הזה". לאחר מכן, טען שיראך, הוא עצמו אמר להיטלר:

„אמריקה תיראה בהתנהגות כלפי ג'סי אואנס כלתי הוגנת. הוא אזרח אמריקני, ולא לנו להחליט למי האמריקנים יניחו להתחרות. חוץ מזה, הוא אדם ידידותי ומשכיל, תלמיד בקולג'".

תגובתו של היטלר היתה אלימה. כפעם השניה בלבד ב־11 השנים ששיראך הכיר אותו, הוא צעק: „אתה באמת חושב שארשה שיצלמו אותי לוחץ ידיים לכושי?"

התקרית עם אואנס סיפקה רמז עבה למה שהתרחש מאחורי החזית האולימפית. רדוף בידי התיאוריות הגזעניות שלו, נחוש לפעול למען ההתרחבות הסיזית של הרייך, היטלר רק השתמש במשחקים כדי להרוויח יוקרה וזמן.

בחמישים השנה האחרונות היו בוודאי מאות, אם לא אלפים, שותפים לרגשותיו של לזלי ג'פרס, שייצג את בריטניה בהיאבקות בברלין. ב־1 באוגוסט 1936, כאשר הגיע הפיהרר ועמד לחצות את רחבה מסויימת בדרכו לעבר האיצטדיון, לפתיחה הרשמית של המשחקים, הוא עבר במרחק שבע־שמונה מטרים מהמקום בו שניצב ג'פרס רום בין חבריו מהנבחרת הבריטית.

חמישים שנה לאחר מכן, השוטר הלונדוני לשעבר, עדיין מתחרט שהחמיץ את ההזדמנות. „אילו רק קפצתי קדימה ומתצתי אותו על המקום", אמר ג'פרס, „כמה הרבה סבל וחיי־אדם היו נחסכים !". ■

> מנהיג „פלוגות הסער" כתב בספרו: „על אדמת גרמניה שלנו אין מקום לספורטאים יהודיים ולידידיהם הנגועים בנגע התלמוד, לפאציפיסטים, לקאתולים פוליטיים, לפאן־אירופים ולשאר. הם גרועים מכולירע ומסיפיליס, הרבה יותר גרועים מרעב, מבצורת ומגאז מרעיל. האם אנו רוצים שהמשחקים האולימפיים יתקיימו בגרמניה? כן, אנו מוכרחים! אנו סבורים שהם חשובים מטעמים בינלאומיים. לא יכולה להיות תעמולה טובה יותר לגרמניה. ההבדל במקרה שלנו יהיה, ששום מועדונים או התאחדויות פרטיות לא יקבעו מי יהיו הקבוצות שייצגו את גרמניה, וישימו אותה לצחוק. המדינה תיקבע את הנבחרת".

איש ושמו דורה

בגלל לחץ שהופעל על מארגני המשחקים האולימפיים ב־36', הוחלט לשתף בנבחרת המערב־גרמנית שתי ספורטאיות יהודיות. האחת היתה הלן מאייר, „חצי יהודיה", שאחרי משחקי 32' בלוס־אנג'לס נשארה בארה"ב, והשניה היתה גרטל ברגמן, שכיום שמה מרגרט למברט – קופצת לגובה שהישגה הטוב ביותר היה 1,60 מטר.

אך ככל שקרב והגיע מועד המשחקים, החליטו הגרמנים לוותר על הופעתה של גרטל ברגמן ואת מקומה בנבחרת הגרמנית תפסה אשה בשם דורה רטיאן. ואמנם רטאין סיימה במקום הרביעי בתחרויות לגבור הקפיצות.

ב־1938 זכתה דורה באליפות אירופה הראשונה באתלטיקה, אבל בעקבות חשדות שהועלו – נערכה בדיקת מין והוברר כי המנצחת לא היתה אלא גבר מהאמבורג שהתחזה לאשה ושמו היה היינריך רטיאן. הנאצים לא הגיבו על הידיעה שהיכתה גלים בעולם הספורט של אז, אך עד מהרה דאגו להיפטר ממנה/נו...

יונצח שמו של המתעמל היהודי אלפרד פלטאו

זוכה יהודי ראשון אלפרד פלטאו.

או היה מתעמל יהודי שזכה בשתי מדליות זהב במשחקים האולימפיים המודרניים הראשונים שהתקיימו באתונה, 1896. לפיכך נחשב ל„אולימפיון" היהודי הראשון.

ב־1933, כאשר הנאצים עלו לשלטון, גורש פלטאו מ„ברית התאחדות אגודות המתעמלים" בגרמניה ונשללה ממנו החברות באגודה. פלטאו, שראה את הנולד, ברח להולנד, אך שם איתרע מזלו והוא נילכד בידי הגרמנים, נשלח לטרייזנשטאט ומצא את מותו ב־1941.

בסיום מלחמת העולם ניסו שלטונות הספורט במערב־גרמניה להתחמק בכל דרך אפשרית מהנצחת שמו. לפני כשנה פנה „יד לאיש הספורט היהודי" שבמכון וינגייט לכל הגורמים בגרמניה, כולל הנשיא ריכארד פון־וייצזקר והוועדה לספורט שליד הבונדסטאג, בבקשה למצוא דרך נאותה להנציח את זכרו של המתעמל הגדול.

לא מכבר הגיעה התשובה. לציון 50 שנה לאולימפיארה בברלין, ולרגל מלאת 175 שנה לאולם ההתעמלות הראשון בברלין, הוחלט להחזיר לאלפרד פלטאו את הכבוד הראוי לו ומהשנה ואילך ייקרא הפרס למתעמל הטוב ביותר בגרמניה על שמו של פלטאו.

בטקס שבדעת הגרמנים לקיים, ישא דברים לזכרו של פלטאו וילי דאומה, מי שהיה נשיא הוועד האולימפי הגרמני.

עשית טוטו היום?

השבוע בטוטו, במשחקי הליגות האוסטרליות מינימום הפרס הראשון:

225 אלף ש"ח

המועצה להסדר ההימורים בספורט

ספורט-טוטו

מינימום כלל הפרסים:

350,000 ש"ח

הפרסים כוללים העברה.

נועם בן־ישראל

תחזית למחזור 48

הליגות האוסטרליות מתקרבות לשלבי הסיום: גם באוסטרליה וגם בטוטו. בטוטו שלנו נותרו עוד שני מחזורים. באלה שיבואו אחריהם – כדורגל אנגלי. בטופס השבוע שתי ליגות: ויקטוריה ליגה שניה, שבה יזכו כנראה שתי עולות חדשות, דולין ואסנדון, בכרטיסי העליה לליגה הראשונה, ודרום־אוסטרליה, שם עיקר המאבק הוא נגד הירידה, מאחר ואין שום יתרון ממשי בזכייה באליפות.

1. אלטונה־סיטי – דולין. ה"סיטי" של אלטונה, שצברה רק שתי נקודות בששת משחקיה האחרונים לא תהווה יריב למובילת הטבלה. גם בסיבוב הראשון ניצחה דולין 2–1. 2 בראש הטור.

2. דנדונג סיטי – המלין. גם הסיטי של דנדונג צברה, למרות מיקומה הגבוה, רק 3 נקודות בשבועות האחרונים. כנראה נואשה מהסיכוי לעלות, לאור ניצחון האורחים במחזור הראשון (1–2). משולש.

3. אלתהאם – אסנדון. הקבוצה הביתית שלא נוצחה כבר 3 מחזורים, תעשה חיים קשים לאסנדון, גם לאור התיקו (1–1) בסיבוב הראשון. משולש.

4. גילונג צפון – קיילור. בניגוד לסוגרת הטבלה, הרי קיילור טרם הרימה ידיים במאבק נגד הירידה, מאחר והיא זקוקה לניצחונות. 1, 2.

5. פרהאראן־סיטי – רויאל ריצ'מונד. למרות שהקבוצה הביתית ממוקמת אחרי האורחים, הרי היא עדיפה עליה. יעיד על כך גם הניצחון בסיבוב הראשון (3–1). ניצחון לפרהאראן.

6. רינגווד – וויברלי (1–1 בסיבוב הראשון). הניצחון האחרון של רינגווד היה ב־29.6, ומאז צברה ארבעה הפסדים רצופים. האורחים שניצחו בצורה משכנעת בשבת, יזכו בניצחון נוסף. 2.

7. סאנדרינגהאם – מורלאנד. המשחק האחרון מליגת ויקטוריה. האורחים, שבסיבוב הראשון זכו בניצחון (אחד מהשניים בהם זכו עד עתה), יפתיעו אולי בתיקו ראשון. 1, X.

8. אוורי – קמבלטאון (0–1 בסיבוב הראשון). בשנה שעברה זכתה אוורי בסגנות, וקמבלטאון נחלצה מהירידה בסוף הליגה. השנה לקמבלטאון סיכוי טוב לאליפות. 1, X.

9. ליון – אליזבט. מפגש בין שתי קבוצות ש"שכחו" מתי ניצחו לאחרונה. שתיהן, כנראה, תרדנה בסוף העונה ליגה. משולש.

10. מודבורי – קרואטיה. ייתכן שתבוסת הסיבוב הראשון (1–5) לא תחזור. אולם הביתיים, שצברו נקודה בודדת בחודש האחרון, ישמחו אם יזכו גם בתיקו. X, 2.

11. סולניר – טורנס (1–0 לפולניה). האורחים סוגרים את הטבלה. אינם מתכוונים לרדת ליגה. הם זכו בשלושה תיקו ברציפות, ויכולים גם לנצח את ה"פולנים". משולש.

12. סאליסבורי – הלאס. (1–0 לסאליסבורי). בכל טופס אנו מנסים ל"תפוס" לפחות תיקו "סולו" אחד. נראה לנו שבמשחק זה יתאזנו הביתיות והיתרון האיכותי. תיקו.

13. וורביל – פרה־הילס (1–0 לוורביל). הקבוצה הביתית, שזכתה באליפות לפני שנתיים, אינה מגלה השנה יכולת גבוהה. האורחים, לעומתם, מנצחים לאחרונה גם בחוץ. X, 2.

דרום־אוסטרליה

(לאחר המחזור ה־17)

.1	קרואטיה	14–30	25
.2	קמבלטאון	13–28	24
.3	הלאס	13–25	22
.4	וורביל	22–26	20
.5	סאליסבורי	19–23	18
.6	פולניה	22–22	17
.7	אוורי	24–25	16
.8	פרה־הילס	27–22	14
.9	מודבורי	32–23	14
.10	ליון	31–18	12
.11	אליזבט	26–16	11
.12	טורנס	30–15	11

ויקטוריה, ליגה שניה

(לאחר המחזור ה־19)

.1	דולין	10–39	30
.2	אסנדון	19–38	27
.3	דנדונג־סיטי	16–27	24
.4	רויאל ריצ'מונד	33–39	22
.5	וויברלי	27–28	21
.6	גילונג צפון	34–28	20
.7	פרהאראן סיטי	26–23	19
.8	המלין	24–27	18
.9	אלתהאם	22–23	18
.10	סאנדרינגהאם	22–24	17
.11	רינגווד	19–16	16
.12	אלטונה־סיטי	37–26	15
.13	קיילור	36–16	11
.14	מורלנד	43–18	4

הצעות השבוע

שיטות מלאות

סולידי

	1	x	2
1			X
2			X
3			X
4	X		
5	X		
6	X		
7		X	
8			X
9		X	
10	X		X
11	X	X	
12	X		X
13	X	X	

שלשות — כפולים 4 טורים 16

הפתעות

	1	x	2
1	X		
2			X
3			X
4	X		
5	X	X	
6	X		X
7		X	X
8		X	X
9	X		
10		X	X
11		X	
12		X	
13	X		X

שלשות — כפולים 6 טורים 64

הגיוני

	1	x	2
1			X
2	X	X	
3	X	X	
4	X		X
5		X	
6		X	X
7	X		
8	X	X	
9		X	X
10		X	X
11	X		
12			X
13		X	

שלשות — כפולים 7 טורים 128

לעשירים

	1	x	2
1	X	X	X
2	X		
3			X
4	X	X	X
5		X	
6			X
7	X		
8		X	
9	X	X	X
10		X	X
11		X	X
12		X	X
13		X	X

שלשות 3 כפולים 4 טורים 432

שיטה מצומצמת

	1	x	2
1			X
2	X	X	X
3	X	X	X
4	X		X
5	X		
6			X
7	X	X	
8	X	X	
9	X	X	X
10		X	X
11	X	X	X
12		X	
13		X	X

שלשות 4 כפולים 5 טורים מלא 2592 טורים בשיטה המצומצמת 228

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	2	2	2	2	2	2	2	2	2
2	2	x	1	2	x	1	2	x	1
3	x	1	2	1	2	x	2	x	1
4	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1
5	1	1	1	1	1	1	1	1	1
6	2	2	2	x	2	2	2	2	2
7	x,1	x,1	x,1	x,1	x,1	x,1	x,1	x,1	x,1
8	x,1	x,1	x,1	x,1	x,1	x,1	x,1	x,1	x,1
9	1	2	x	x	1	2	2	x	1
10	2,x	2,x	2,x	2,x	2,x	2,x	2,x	2,x	2,x
11	2	2	2	x	x	x	1	1	1
12	x	x	x	x	x	x	x	x	x
13	2,x	2,x	2,x	2,x	2,x	2,x	2,x	2,x	2,x

מועדון מטיילי מעריב

תורכיה

- **טיול קלאסי של 18 יום.** היציאה: 15.8; 19.9; 10.10.
- **18 יום בארדט ומזרח תורכיה.** היציאה: 1.8

ביצוע והדרכה: "נאות הככר" ◻ פרטים: "מועדון מטיילי מעריב", מערכת "מעריב", קרליבך 2 ת"א ◻ טל. 03-439207.

אדוארד אטלר

הספורט המוטורי הישראלי מתמקד רובו ככולו במירוצי ה"ראלי־קרוס" ■ במסגרת בין־לאומית אין מקום לכל השיפורים המוגזמים שמכניסים משתתפי התחרויות המקומיות ■ פרדי פרייהוף – נציג (כמעט) ישראלי יחיד על מסלולי אירופה ■ לפני 24 שנה היו שני ישראלים שניסו את מזלם בראלי של אקרופוליס, יוון, ללא הצלחה

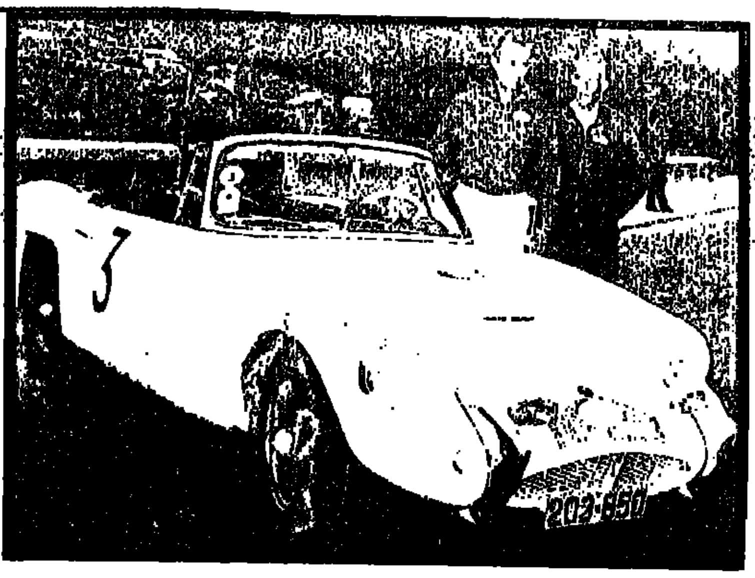

סברה, תוצרת כחול־לבן, על קו הזינוק של ראלי אקרופוליס 1962.

לאור הישגיה הספורטיביים של ישראל בזירה הבי־לאומית באחרונה – בכדורסל ובטניס – יכולים אנו לשאול את עצמנו מתי, ואם בכלל, יוצבו אתגרים כאלה גם בפני הספורט המו־טורי עולי־הימים שלנו. מתי, ואם בכ־לל, יטלו נהגים ישראליים חלק באי־רועים בין־לאומיים כמו ראלי ותחרויות מסלול.

סברה – ללא סיכוי

המאמץ להשתלב בספורט המוטורי העולמי החל כבר לפני 24 שנה, כשש־ני ישראלים, קורט גומפרט ועמוס זו־ראבסקי, השתתפו בראלי האקרופוליס ביוון. הנהגים שלנו בחרו אז במכונית מתוצרת כחול־לבן: „סברה", בגירסתה הפתוחה. כדאי גם להוסיף שראלי הא־קופולים של 1962 היה לא פחות אכז־רי מכפי שהוא כיום, אירוע חשוב במ־סגרת אליפות העולם. מעט מאוד מהרכבים המשתתפים מסיימים את המסלול היווני, המוביל דרך כבישים מפותלים ומשופעים בהרים.

לסברה הפתוחה, בעלת שילדה ומ־נוע מיושנים (אפילו אז), לא היה סיכוי רב בהתמודדות, ועוד פחות סיכויים להגיע אל קו הגמר. אחרי הנסיון הרא־שון ההוא באה הפסקה, הנמשכת למע־שה עד היום. אף נהג ישראלי לא לקח מאז חלק באירועים מוטורים בין־לאו־מיים, מלבד העולה חדש, פרדי פריי־הוף. יליד בלגיה, יהלומן במקצועו, הממשיך מדי פעם את הפעילות הבל־גית שלו במסגרת אליפות אירופה. בשנים האחרונות ניסה פרייהוף פעמי־ים את מזלו בתחרות מכוניות סלון ,קבוצה A', המתקיימת מדי שנה על המסלול בספא, בלגיה. כ־1983 התק־לקלה מכונית B.M.W 635 g.s.i בה נהג פרדי, ובשנה שעברה התרסקה לפרדי הטויוטה קורולה, כנפח 1,600 סמ"ק.

החלק הישראלי בנסיונות אלה הצ־טמצם לשימוש בתמיכות כספיות כחול־לבן. האותיות העבריות שהתנוס־סו, כפירסום, על המכוניות ששכר פר־ייהוף – עוררו תשומת־לב רבה בסבי־בת המסלול. ב־1983 היה זה בנק־דיסקונט, שתמיכתו הכספית הד־צינית מאז, איפשרה את השתתפותו של פרדי בתחרות ספא. מקום על המו־שב שמול ההגה עלה אז 8,000 דולר, אותם קיבלה הקבוצה הגרמנית (בעלת המכונית), ,הרטגה'. דגל מדינת ישראל לא היה מודבק לצד שמו של הנהג על

במרחק שנות־אור משאר־העולם

המכונית. שם התנוסס דיגלה של בל־גיה.

אגב, גם במירוצי ,פורמולה פורד 1,600', באנגליה, מנסה להתקדם הש־נה נהג ישראלי צעיר, ניר פרץ; אולם גם הוא עושה זאת כאדם פרטי ולא כנציג המדינה.

הספורט המוטורי שיש לנו בארץ נקרא ,ראלי־קרוס', והוא שייך לקבוצת מקצועות בספורט המוטורי שאינם נערכים על מסלול סלול. ברור, אם כך, שהתקווה האמיתית להצלחה הבין־לאומית של נהגים ישראלים טמונה בראלי, ולא במירוצי מסלול.

אבל המצב מסובך יותר. תיאור־טית, לנהגים שלנו אפשרויות רבות, בזכות השתייכותם למועדון המוטורי הישראלי, ובזכות קשרים בין־לאומיים להם דואגת ,מ.מ.ס.י.', החברה בפדרצי־ות הבין־לאומית למירוצי מכוניות.

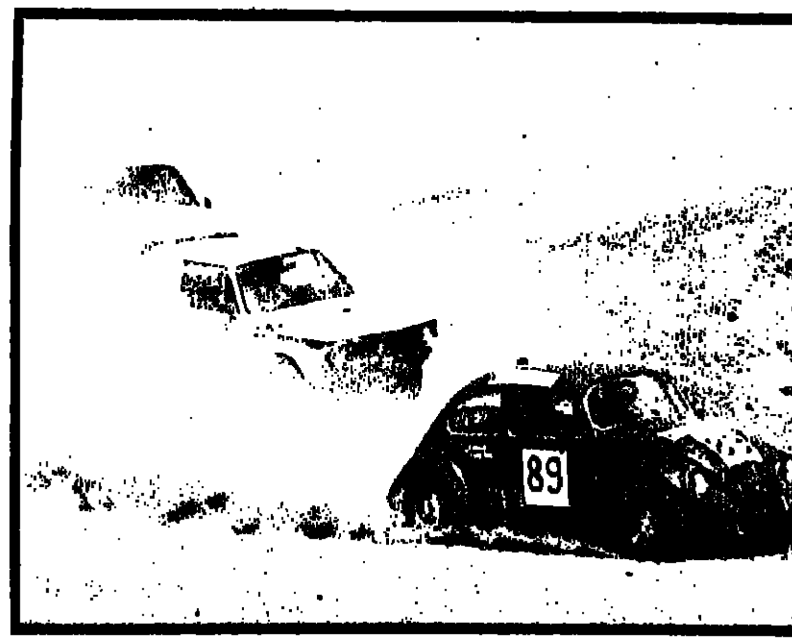

המכוניות המשופרות ללא הכר המתחרות באשקלון (כמו, למשל, החיפושית שבתמונה) אינן מתאימות כלל לתקנות ה־ראלי־קרוס המחמירות של אירופה צילום: יוסי קפלן

חוסר ידע בסיסי

אולם כמו בחיים בכלל, גם כאן – המציאות אפורה בהרבה. פשוט, אין לאף נהג ישראלי כיום אפילו את הי־דע הבסיסי על טיבן של תחרויות כא־לו, המתקיימות באירופה. אין לנו ידע מספיק בנהיגה ספורטיבית, ואין לנו ידע מספיק בנווטות, שהיא מרכיב חשוב ביותר בספורט הזה. בנוסף על כך, מכוניות ה,ראלי־קרוס' שלנו, המ־שופרות ללא סוף לצורך המירוצים הביתיים באשקלון ובבאר־שבע, אינן מתאימות בדרך־כלל לאירועים שמע־בר לים. כל אחת מהמכוניות הנמצאות ברשותנו היא אב־טיפוס יחיד במינו, שכלל אינו מזכיר את הרכב המקורי שאת שמו הוא נושא. מכוניות אלו אי־נן מאפשרות השתתפות במסגרת הנוקשה של השיפורים שמאפשר התק־נון האירופי, שלפיו מחולקות המכוני־ות לקבוצות: 'A', 'N' ו־'B'.

נראה שעוד זמן רב יישאר הישגם של עמוס זוראבסקי וקורט גומפרט כאות־חיים בודד של נהגים ישראלים על הבמה הבין־לאומית. ■

רוני סמדרסמן מכרכור, בגולף G.T.I. – המנצח בקבוצת 1,600 סמ"ק בתחרות בבאר־שבע. רוני הוא בעל כישרון טבעי בנהיגה תחרותית. קור־רוחו וקלות הסתגלותו לתנאי המסלול מקנים לו עדיפות כנהג ראלי צילום: יוסי קפלן

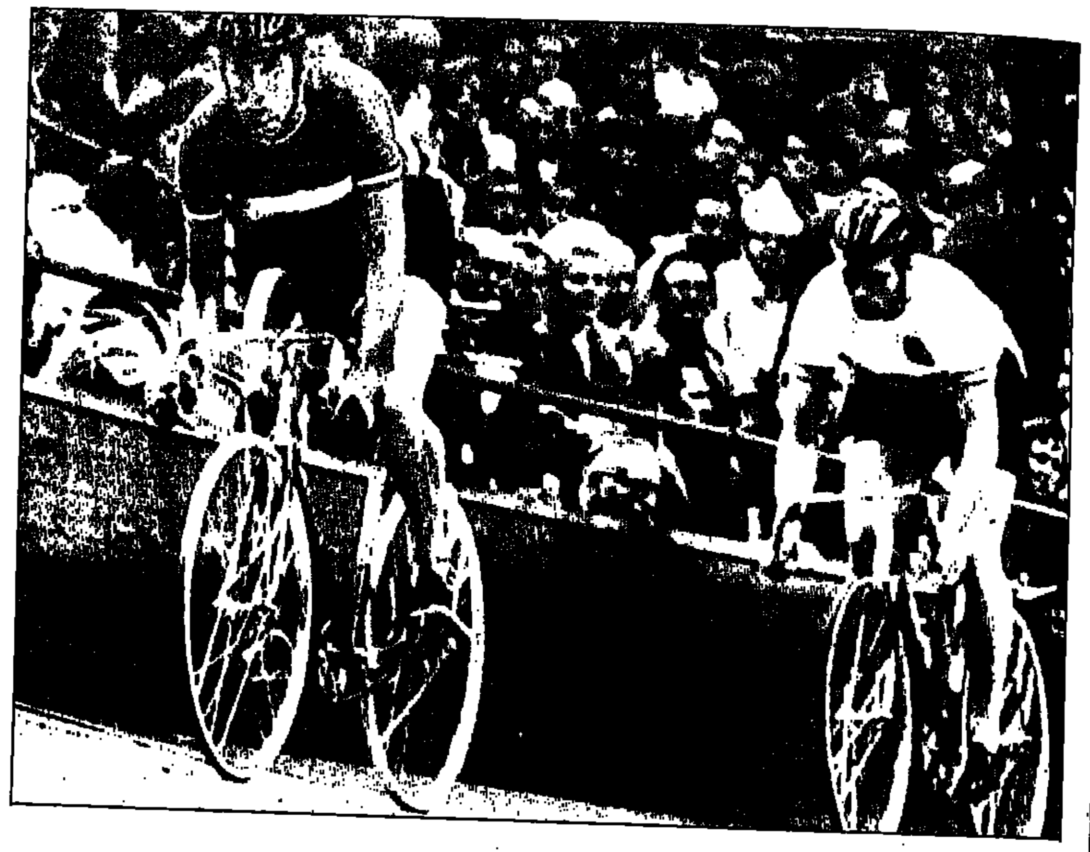

על רוכבים והילוכים

יעקב לנדאו*

כדי לרכב צריך כוח. זאת יודע כל אחד. אבל בעצם מדוע?

קח אופני ספורט טובים, וגלגל או־תם קדימה בידך. אין שום חיכוך, אין כל התנגדות. האופניים כמו מתגלג־לים מעצמם. אם כך, מדוע בכל זאת יש צורך להשקיע כוח ברכיבה?

החיכוך המכני במערכות ובמייס־בים השונים באופניים הוא באמת זעיר. גם לחיכוך הצמיגים אין משמ־עות רבה. ואמנם, אם היינו יכולים לע־רוך ניסויים בתנאי ואקום (היעדר אוו־יר מוחלט), אפשר היה לרכב במישור במהירות של עד 160 קמ"ש.

מסתבר שהאוויר הוא הגורם העיק־רי המעכב את התנועה של כל רכב שהוא על־פני כדור הארץ. זאת ועוד: התנגדות האוויר גדלה בריבוע למהי־רות. משמע – ב־40 קמ"ש חייב הרוכב לעבוד פי ארבע קשה יותר מאשר ב־20 קמ"ש, ופי 16 יותר מאשר ב־10 קמ"ש. לכן גם חשובה כל־כך צורת הישיבה הנמוכה במהירויות גבוהות.

עד כאן, טוב ויפה, במישור. אך מה קורה בעליה?

כאן נוסף גורם חדש. הרוכב חייב להשקיע כוח נוסף כדי להרים את המשקל הכללי שלו ושל האופניים בעליה הנתונה. ככל שהעליה תלולה יותר, כך תפחת מהירות הרכיבה. מר־כיב התנגדות האוויר יפחת בהתאם, ומרכיב התנגדות העליה יגדל. כאן כבר לא חשובה יותר הישיבה הנמוכה, אלא הכוח והטכניקה הנכונה. ברור שכל הקילוגרמים המיותרים של האופניים ושל גוף הרוכב, אשר לא הורגשו במישור – יתחילו להכביד ביותר בעליות.

ולשם מה ההילוכים?

תאר לעצמך שאתה מהלך במישור במהירות ובקצב רגילים. נניח שאורך צעדיך הוא כ־80 ס"מ. הגעת לעליה קלה. אתה מנסה להמשיך ולשמור על הצעדים, אך בתוך זמן קצר קצב ההלי־כה יורד, ורגליך מתעייפות. באופן אי־נסטינקטיבי אתה מקטין את אורך צע־דיך ל־60 ס"מ, ואתה מסוגל להמשיך באותו הקצב. המהירות אמנם תקטן, אבל אתה יכול לטפס בעליה מבלי להתעייף.

בעליות קשות יותר תצטרך להק־טין את צעדיך ל־40 או 30 ס"מ, אבל תוכל להמשיך בטיפוס.

הגעת לירידה. אתה חש שצעדיך גדלים מעצמם, וכבר הגיעו לאורך של מטר. ליותר מזה אינך מסוגל, אבל תו־כל להגביר את הקצב ולעבור לריצה.

אותו ה"צעד" באופניים

נשתמש בכינוי „צעד", כדי לתאר את המרחק אותו יתקדמו האופניים בסיבוב אחד מלא של הדוושות. ברור שכדי שתוכל להמשיך ולרכב בתנאי דרך משתנים וקיצוניים, וכתנאי רוח פנים שהשפעתה כמו עליות – תצטרך אמצעי שיאפשר לך לשנות את אורך אותו ה„צעד" של האופניים. אלו הם ההילוכים.

על־ידי החלפת גלגלי שיניים פני־מיים או חיצוניים – ניתנת לך האפש־רות לבחור את אורך הצעד, מתוך המבחר העומד לרשותך. ברור שככל שהמבחר הוא גדול יותר, תוכל להת־אים את ההילוך המתאים לך.

ונעבור קצת למספרים. תחום מב־חר ההילוכים (המבוטא כ„אורך צעד") באופני ספורט ומירוץ הוא 3 – 8½ מטר, פחות או יותר, בהתאם למטרות האופניים. באופני טיולים: 2 – 7½ מטר בערך, כשהרגש הוא יותר על הי־לוכים נמוכים לעליות, ופחות על מהירות.

רצוי שההפרש בין שני הילוכים סמוכים לא יעלה על 15%. בהילוכים הנמוכים יותר אפשר להגיע להפרשים של 20%, מבלי שהדבר יפריע ברכיבה.

חישוב ההילוכים במערכת הילוכים חיצונית הוא פשוט ביותר:

$$\frac{A}{B} \times 2.15$$

A = מספר השיניים בגלגל השיניים הקידמי (הפלטה); B = מספר השיניים בגלגל השיניים האחורי; 2.15 מ' = הוא היקף הצמיג באופניים (פחות או יותר). אם תרצה, תוכל למדוד את ההיקף המדויק של צמיג אופניך.

ועכשיו, להיבטים המעשיים של כל התיאוריות. איך תבחר את ההילוך המתאים, ומתי תדע שהגיע הזמן להחליף הילוך?

הכלל הוא פשוט, אך קשה ליישום. עליך לסובב את הרגליים קל ומהר. זכור את שתי מילות המפתח הללו: קל ומהר!

לרוב רוכבי האופניים נדמה שאם הם לא חשים עומס בשרירים – הרכי־בה לא תשפר את כושרם, והם משתמ־שים בהילוכים גבוהים (קשים) מדי, ומסובבים את הדוושות לאט ובכוח רב.

נוהג זה הוא גרוע, מתיש, גורם להתכווצויות, אי־אפשר להתמיד בו זמן רב, והוא עלול לגרום לנזק תמידי בברכיים.

מהירות הרגליים הנכונה היא 80 – 100 סיבובים לדקה (יש לספור רגל אחת בלבד). מה שיותר מהר – יותר טוב.

החלף להילוך גבוה יותר רק אם אינך יכול לסובב את הדוושות מהר יותר. רד להילוך נמוך, מיד כשתרגיש שמהירות הרגליים יורדת, או כשהעו־מס על השרירים גדל כשאתה מנסה לשמור על אותם סיבובי רגליים.

בצורה כזאת תוכל לרכב למרחקים ארוכים ובתנאי דרך שונים, מבלי שת־גיע תשוש ליעדך. והעיקר זכור: קל ומהר!

• יעקב לנדאו הוא המדריך הטכני של ה„דוושנים" – אגודת רוכבי אופ־ניים, בית פרנקפורט, הדר־יוסף, טל' 03-492409.

בואו לרכוב עמנו

בכל שבת ב־08.00 (רכיבה ספור־טיבית, לא תחרותית). יוצאים מרחבת איצטדיון האתלטיקה בהדר־יוסף. ■

עמוד זה מוגש ע"י גרין קארד

מאת:
יואב עופר

...ת המסר שאני עומד להעביר אליכם כאן, אני זוקף במלואו לזכות האשה ...סאיתי, שהחליטה יום בהיר אחד ...לחפוס יוזמה" ולקחת אותנו לסיור ...משפחתי של קניית ביגוד. מכיוון ...שלא היתה לי כל כוונה לבזבז ...בימים טרופים אלה הרבה כסף על ...נושא, התניתי את הסכמתי ...להצטרף למסע המפחיד הזה בכך ...שערוך בדיקה מדוקדקת במספר ...מרכזי הלבשה ונחליט מראש שלא ...להתפתות לכל הצעה, שהרי אנחנו ...כבר יודעים ששוק המלבישים פרוע ...פיטורו וכל תופרת מתחילה או ...סוחר בדים פוטנציאלי מכנים עצמם ...מעצבים-מומחים שהצרכן הממוצע ...צריך להאמין להם. עם מטען גדול ...של חשדנות טבעית יצאנו לדרכנו ...כאשר המטרה לנסות ולהתחדש ...במשהו שיהיה גם ספורטיבי וגם ...אלגנטי, אם כבר קונים, אמרנו, אז ...שיהיה לפי רוח האופנה האחרונה. ...הסיכום המעייף שלנו הביא אותנו ...אל אזור התעשיה של חולון, ודוקא ...שם בין מפעלים שונים הגענו, סוף ...סוף, אל התחנה הסופית. המדובר ...בחנות גדולה ומרווחת הנקראת ...ספורט-אלגנט ובה יש מבחר ...לנשים באמת של דברי הלבשה לכל ...המשפחה, ברוח של החנות. זוגתי ...מצאה בחנות חליפות אופנתיות ...לנשים מטריקו, ואני ראיתי מכנסי ...ג'ינס של טובי היצרנים כמו סאבי ...– המצליחן התורן, לונג־ג'ון, כלו ג'ינס, בקרדי, מודו ועוד. מצאנו כאן גם גרביים, תחתונים, חליפות ים, מכנסי התעמלות, חולצות ואפילו מצעים — בקיצור הכל. מחלקה מיוחדת בחנות מציעה נעלי יבוא ומוצרי ספורט של פומה. גם בני הגדול האוהב להתלבש כמו שאר החברה בני גילו מצא כאן חולצה כלבבו. אני מוכרח לציין את השרות המיוחד המצטיין בטיפול צמוד של מוכרת אדיבה, המציעה אפילו כוס קפה מרגיע לעיצוב ההחלטה. רכשנו בחנות מספר פריטי לבוש מתאימים ואני הסקפטי התמידי יצאתי אפילו מרוצה, כי בהחלט הרגשתי כאן יחס של כבוד אלי כצרכן. לא זלזלו בכספי ונתנו לי סחורה איכותית במחיר בהחלט סביר. גם זכינו בתיק אופנתי לים שכן קנינו מוצרים בלמעלה מ-50 ש"ח וזה עתה מבצע בחנות. המקום ממוזג ונעים לשהיה. פתוח כל ימות השבוע מ-9 בבוקר עד 7.30 בערב וכשבת, מצאתה ועד אחרון הקונים. אפשר גם לקנות בתשלומים של עד 60 יום אשראי. כצרכן ישראלי ממוצע שידע לחפש נכון אני שמח להעביר אליכם את המסר שלי הכולל המלצה חמה למעוניינים בהלבשה עם אופי ספורטיבי-אלגנטי לבוא לחנות ספורט-אלגנט באזור התעשיה של חולון. (ליד טמפו). אתם עוד תודו לי על כך. רח' האורגים 5/2, טלפון: 5161905.

חנות הגדולה והאיכותית ביותר לצעצועים בירושלים היא זו של סודרי וצבי, שנקראת הצעצוע. בחנות, הקיימת משנת 1969, שלוש קומות תצוגה של צעצועים מכל הסוגים ומכל העולם ואפשר למצוא בה כל מה שרק תרצו לילדיכם. אין ספק שהסיסמה שאימצו לעצמם בעל החנות, "מצא לילדך שעשוע בחנות הצעצוע" בהחלט מתאימה למה שקורה כאן. כל ילד בכל גיל יכול להכנס ל"צעצוע" ולמצוא שעשוע כלבבו. בחנות הצעצוע גם מייצרים ומפיצים את משחק הסברס (משחק הרכבה עם אפשרוית רבות) הזוכה להצלחה עצומה אצל הילדים. יש בחנות גם מעט מוצרי ספורט כמו כדורים לכל המשחקים אבל אין דברי לבוש לספורט. מקפידים לשמור על קו מסויים האומר צעצועים ומשחקים בלבד. גם משחקי חוף וים, סירות ואביזרים אחרים לים. החנות מייצגת בלעדית בירושלים כמה יצרנים ידועים בענף כמו שפיר, בוקי, אמפא, יצירה, מוזס, אורדע ופויירברג. העובדים המנוסים יודעים להציע במיומנות רבה את המשחק או הצעצוע המתאים לכל גיל ולכל אחד והם עושים זאת באדיבות ראויה לציון. בכלל, ידועה החנות הזאת כייחודית בענין השרות שהיא מעניקה ללקוחותיה. למשל, כל קונה שמתקלקל לו המשחק מחליפים אותו בלי "לעשות ענין" ואפילו מחזירים את הכסף אם הקונה עומד על כך. בגלל התייחסותם המכובדת לצרכן זכתה חנות הצעצוע זו השנה השביעית ברציפות בתואר הקניה הטובה ביותר. את העסק מנהלים סודי וצבי, שניהם ותיקים וידועים בענף. המקפידים לשמור על כללי משחק הוגנים המתבטאים גם במחירים הנוחים ובמיוחד, כאמור, בשירותי המכירה בחנות היא בסיטונות וליחידים וגם עורכים מבצעים מיוחדים לועדי עובדים ולקניות מרוכזות. התרשמותי האישית היא שיש כאן עסק עם אנשים הגונים המנהלים חנות שיצאו לה מוניטין בכל הסביבה ואני סכור שקניה כאן כדאית. לירושלמים שעדיין אינם מכירים, אל תהססו. "הצעצוע", סודרי וצבי בע"מ, רח' דונואס 6 פינת יפו 38, ירושלים, טלפונים: 02-234331-2, 02-232876.

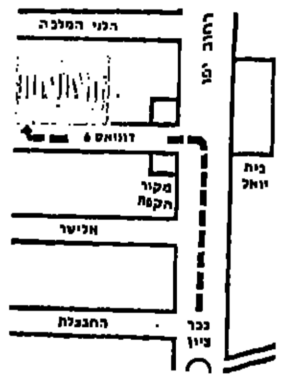

יש לכם גרין קארד - הרווחתם!

גרין קארד - הכרטיס הירוק ששווה הרבה כסף:
הנחות באלפי בתי עסק
הגרלות ופרסים
מאות מוצרים במבצעי הוולה
אשראי חדשי שוטף בתחנות דלק
רפואת שיניים ובטוח בתנאים עדיפים

הגרלות אחת לשבועיים - טיסות ללונדון
כרטיסי קולנוע ב-20% הנחה
תלושי קניה לרשתות שווק בהנחה
מבצעי הוולה מיוחדים על מאות מוצרים
החזר כספי בתווי קניה על כל קניה
מנוי חינם לספריית וידאו ועוד ועוד הטבות...

גרין קארד היא אחת החברות הדינמיות ביותר בארץ. היא קשורה לאלפי בתי עסק המצטרפים מדי יום למועדון וע"י כך היא יכולה להעניק לך יותר הנחות ויותר הטבות. חברת גרין קארד אינה קופאת על שמריה ומציאה לך מבצעים ועסקות חדשות כדי שלך יהיה תמיד יותר כדאי.
זהו-זה ועכשיו אתה שואל איך מקבלים את הכרטיס הירוק.
פשוט מאוד חייג אלינו

מעריב לקוראי

מדריך קניות עם הטבות בלעדיות לאוהדי הספורט בחסות גרין קארד

הגרלה חודשית לחברי המועדון

BROWNING
SURF POINT

הטבות על כל קניה
כרטיסי קולנוע - על קניה מעל 25 ש"ח
עט או מחזיק - על קניה מעל 50 ש"ח.
... + עט - על קניה מעל 750 ש"ח
... - על קניה מעל 2000 ש"ח

תמורת המצאת חשבונית ארת המעידה על קניה מעל אחת בכל יום בלבד (באותו בית עסק) תזכה ללא הגרלה בפרסים כמפורט. חברי המועדון מתבקשים להמציא את החשבונית (מקור בלבד) המעידה על הקניות בצרוף מודעת בית עסק מתוך שבוע הספורט, תוך שבעה ימים מיום הקניה לחברת גרין קארד דיזנגוף סנטר 510 ת"א. לאחר קבלת החשבוניות ויחד עם מודעת בית העסק; תשלח חברת גרין קארד את הפרס לקונה. הפרסים ודרך חלוקתם ניתנים לשינוי לפי שיקול דעת המועדון בלבד.

כל חשבונית שתגיע למשרדנו עד סוף חודש יוני. תשתתף בהגרלת הפרס הגדול

אינטרנציונל ספורט
כאן זכו בכרטיס
טיסה לגביע העולמי
כל מוצרי ספורט המובחרים
★ נעלי ספורט ★ גלי ★ נייק ★ אולסטאר ★ אדידס
מרכז כלל 240 י-ם טל. 02-227998

ירושלים
02-226514

מכרות המלך שלמה
יונייטד קינג וידאו
מפיצים
657101-2 . 163525

ספורט הבירה
המלך ג'ורג 4
ירושלים
טל' 02-228401

מרכז האופניים — ציון
• מכירה • תיקון • חלקים
ירושלים — יפו 50
(חניון העמודים)
טלפון: 02-228672

סטודיו לאופנה
10% הנחה
רח' ההסתדרות 12
טל. 02-248387

יוני אופנועים
מכירה ושרות לאופנועים אביזרים וחלפים
ירושלים — פייר קינג 30, תלפיות,
טל. 02-713430

בוטיק
הנחות גדולות
אלגנט וספורט אלגנט
גם תוצרת חוץ
המלך ג'ורג' 25, פינת הלל ירושלים טל. 241413

בס"ד
תכשיטי עפרה
הקודם זוכה
★ זהב ★ הזמנות
★ שעונים ★ שיבוץ יהלומים
תכשיטי יהלומים במחירים ללא תקדים
ירושלים - רח' לונץ 2, טל. 02-241423

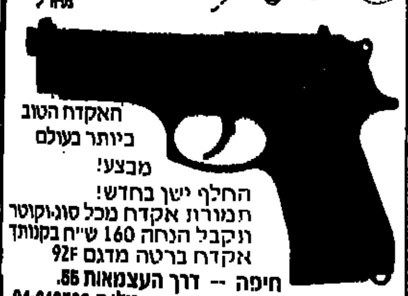

האקדח הטוב ביותר בעולם
מבצע!
החלף ישן בחדש!
תמורת אקדח מכל סוג-וקוטר
וקבל הנחה 160 ש"ח בקנותך
אקדח ברטה מדגם 92F
חיפה -- דרך העצמאות 56.
טל' 04-640706-7

צחוק בצד (אצל בני)
בגדים ונעלים יבוא מאיטליה
מיטב היצרנים
רח' הלל 23 פסג' רסקו
ירושלים

בריכת גלית
Galit
— מכון מחול אירובי — התעמלות — בי"ס ללימוד שחיה
— ספורט להגנה עצמית (לנוער עד שורעים לשחיה)
יד אליהו, טל' 338031
נבחר גם השנה כעסק הנבחר

ספורט נורית
ipalé style איפלה סטייל
• יצרן בגדי נשים גברים וילדים • ספורט אלגנט • יצרן סטים לקבוצות ספורט • בגדי עבודה בהזמנה.
חנות המפעל — רוה' רוטשילד 27 — בת־ים — 03-877484, רוה' סוקולוב 74 — חולון — 03-582369.
המפעל: הח' אפק 8 יפו 68116, ת.ד. 8641
טל' 03-823066.

חיפה והצפון
04-674365

SURF POINT
יבואני כל ציוד הגלישה
סניפים: ת"א, קינג ג'ורג' 87 (ליד דיזנגוף סנטר) טל. 281611
מכמורת, טל. 053-96328

מגן וספורט בע"מ **סמקו** בע"מ
שד' ההסתדרות 34, חיפה — שד' הר־ציון 108, ת"א
בפעם החמישית במשחקי גביע עולמי
כל השערים יובקעו בכדור־רגל אדידס
AZTECA מאושר ע"י FIFA למשחקי הגביע העולמי

סוכנות בלעדית של חברת adidas בישראל
להשיג בכל חנויות הספורט בארץ

אשדוד
055-24910

היפר רהיט
85
מבחר רהיטים
מהיצרן לצרכן
במחירים ובתנאים
ללא תחרות.
אזור התעשיה
רחובות דרך יבנה
(ע"י היפר שוק) טל
08-467846

ספורט אלגנט
הלבשה והנעלה לכל המשפחה
לנשים, גברים וילדים ממיטב היצרנים
☆ אשראי עד 60 יום ☆
פתוח מ-9.00 עד 19.00 — כל השבוע ובשבת
(מצאת השבת עד 22.30)
חולון — האורגים 5/2, א.ת. ליד פז שרת (טמפו)
טל' 5561905

חנות לחיות בית **כהן ובניו • רחובות •**
★ אקווריומים ★ ציפורים במחירים זולים ★ ציוד לכלבים וחתולים
★ ציוד ומזון לציפורים ★ דגי נוי מכל הסוגים
רחובות — הרצל 185 (בפסז' ממול למשטרה)